

ELOFIZETÉS.

MELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 36 kor
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyitási költségek
munkállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és szanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 382.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 28. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, december 20.

Betörővilág Aradon.

Van egy rovata a lapoknak, a mely egyre bővül, anélkül, hogy abban akár a lapnak, akár az olvasóközönségnek öröme telnék. A bűnözések rovata ez. Nincs nap, hogy betörések és lopások özönéről ne kellene írunk s mégis a nyilvánosságra jutott esetek csak elenyésző kis részét teszik azoknak, amelyek megtörténtek. A királyi ügyészség őszinte bevallása szerint a bűnesetek horribilis arányokban szaporodnak s ezeknek legnagyobb része kiderítetlen marad. Különösen nagy a lopások száma; a tolvajoknak egész hadserege működik s már szinte céltudatos taktikával. A tolvajlások nagy kontingensét a vasut szolgáltatja, de a város területén is mindennapos jelenség a feltört bolt ajtó. Megdézsmált vagonok, szétvert Wertheim-szekrények, feltört élelmiszerkamrák, elhurcolt ruhák, ellopott télikabátok, — kezdenek sablonos esetekké válni s ma-holnap az istenfélő jámbor aradi polgárnak vexirzárakat kell csináltatni az ajtóra, elrekeszteni alkonyatkor s ébren virrasztani át az éjszakát, mint egykor a középkorban, midőn a rablólovagok rekviráltak.

Élelmiszer és ruha! A tolvajok előtt most ez a kettő a legkívánatosabb. Régen az ékszerboltok elé külön öröket állítottak: az aranyak és briliánsnak volt meg az a vonzó ereje, ami ma a zsiros bődönökből és a lisztes zsákokból áramlik. Kétségtelen, hogy a nagy nyomoruság viszi rá a lopásra a bűnösök legnagyobb részét, de ez nem ok, hogy Arad lakosainak éléskamarája gyülekezőhelye legyen a kétes elkölsű embereknek. Valamint az sem mentség, hogy a közbiztonság óreinek száma elégtelen a folyton szaporodó bűnesetek megátlásához.

Föltétlenül igaz, hogy a rendőrszemélyzet kevés. Egy olyan nagy város közbiztonságához, mint Arad, jelentékenyen nagyobb számú és szervezett testület volna szükséges, de mégis megdöbbentő, hogy percentekben kifejezve is alig kerül a tolvajok hadából egy-kettő hurokra. Ha már megakadályozni nem is tudjuk a tolvajlásokat, fordítsanak a hatóságok minden erőt arra, hogy a bűneseteket kinyomozzák. Végére is azzal nem lehet megelégedni, hogy a feljelentéseket jegyzőkönyvbe veszik s aztán egy rövid tessék-lássék nyomozás után ad akta tegyék. A közönség bizalma ilyen körülmények között meg fog lazulni azokkal a testületekkel

szemben, amelyeknek minden sikere épen a közönség bizalmából táplálkozott. Nem szabad megtörténnie annak, hogy a polgárság elveszítse hitét a közbiztonságban, amely mindig feladata magaslatán állott s rátermettségének minden egyes alkalommal tanujelét adta. A vasutakra már

nem merjük rábizni feltett vagyonunkat, a lopások és dézsmálások megriasztottak bennünket, szomorú volna, ha a rendőrség iránt is annyira fókódznék bizalmatlanságunk, hogy fel sem jelentenők esetleges kárunkat... Minek? Ha úgy is kinyomozatlan marad...

Wekerle tárgyalásai a békéről.

— Nem mehetnek a csehek Brestlitowszkba. —

(Telefon.) Bécsből jelentik: Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt felkereste Czernin gróf külügyminisztert és körülbelül egy fél órát időzött nála. A miniszterelnök tegnapi és mai látogatása alkalmával fejezte ki a magyar kormánynek a békekötésre vonatkozó álláspontját.

Bécsből jelentik: Az osztrák képviselőház mai ülésén a béketárgyalásokra vonatkozó sürgős kérdések tárgyalása során Wolf és Hauser dr. képviselő beszédei után Seidler dr. miniszterelnök a következőket mondotta: Válaszul a szóban levő kérdésekre a külügyminiszterrel egyetértésben a következőket közlöm. Sztanek és társai, valamint Petrusievics és társai képviselők felvetették azt az eszmét, hogy a béketárgyalásokra a külügyminiszter mellé Magyarország és Ausztria különböző nemzeti-segeiből a lakosság számarányának kulcsa szerint összeállított tanács adassék. A mi a tárgyalásoknak ezt a módját illeti, rámutatok arra, hogy alkotmányos intézményeink szerint a béketárgyalásokon való képviselő a külügyminiszter urat illeti, aki felelőssége keretében s a monarchia két állama felelős minisztereinekkel egyetértésben ezeket a tárgyalásokat vezetni tartozik. Ellelntmondána minden alkotmányos állam alkotmánya szellemének, ha a kormányt e tárgyalásoknál oly tanácsok ellenőriznék, aminek az interpellálók javasolnak. A szóban levő indítvány tehát mérlegelés tárgya nem lehet. Természetes azonban, hogy az esetleg megkötött nemzetközi egyezmények, amennyire az a kormány értelmében a törvényhozó testületek által való szükséges hozzájárulás kikérendő lesz, a törvényhozásoknak idejekorán megfelelő tárgyalásra elő fognak terjesztetni.

— Sztanek és társainak második kérdése arra irányul, hogy történjék megfelelő gondoskodás gazdasági tekintetben, hogy élelmiszer viszonyaink Oroszországból való szállításokkal a kívánt mértékben javuljon. Bátor vagyok mindenekelőtt hangsúlyozni, hogy az Oroszországgal kötött fegyverszüneti szerződés negyedik szakaszának második pontjában megállapított, hogy a mindennapi szükséglet tárgyát képező dolgok-

nak kicserélése a fronton levő ugynevezett közlekedési helyeken meg van engedve. Közlekedési erről az ideiglenes megegyezésről a szerződő felek képviselőinek legközelebb Pétervárott összeülő konferenciáján fognak megállapítani. Egészen magától értetődik, hogy a folytatandó béketárgyalásokon a monarchia két államának Oroszországhoz való gazdasági viszonyai szabályoztatni fognak. Ebben a pillanatban nehéz megmondani, mily irányban fognak mozogni a megállapodások, a Ház azonban bizonyos lehet abban, hogy Ausztria és Magyarország igyekezni fognak oly megállapodásokat létrehozni, amelyek Magyarország és Ausztria gazdasági szükségleteit teljes mértékben kielégítik. Ami Sztanek és társai kérdésének utolsó részét illeti az az aggodalom, hogy más központi hatalmak a mi rovásunkra előnyt érhetnének el, természetesen minden megfontolás körén kívül áll.

Berlin. A Nieuwe Rotterdamsche Courantnak jelentik Pétervárról: Mindenki bizonyosra veszi a békét és általános az a remény is, hogy a különböző tárgyalások meghozzák az általános békét is. A kereskedelmi forgalom a front egyes helyein, különösen Minsk vidékén megindult. A németek ércárut adnak élelmiszerekért.

Stockholm. A frontkongresszust, a melynek az a célja, hogy a demobilizációs kérdéssel foglalkozik, tegnap itt megnyitották. Ausztria-Magyarország közzététele a fegyverszüneti szerződésről, a bolsevik körökben igen jó benyomást tett. Általánosan osztják azt a nézetet, hogy Ausztria-Magyarország úgy a béke kérdésében, mint általában, hogy a demokratikus formulákhoz közeledik, olyan magatartást tanúsít, amelyet csak örömmel lehet üdvözölni.

Berlin. A Pravda jelentése szerint a kormány hat bolsevikből, három forradalmi szociálistából és egy nemzetközi szociálistából áll. Azok a pártok, amelyek a kormányt támogatják, eddig négy millió szavazatot kaptak. A választókerületek kétharmad részében a választás eredménye még ismeretlen, de bizonyosan tudják, hogy a kormány azokban is teljes győzelmet aratott.

Tisza István a hadigazdálkodás hibáiról

— A magyar delegáció titkos ülése. —

(Telefon.) Bécs. Ma délelőtt a magyar delegáció hadügyi albizottsága Tallián Béla báró elnöklésével tartotta ülését, amelyen Stöger-Steiner hadügyminiszter is megjelent. Az ülést 10 órakor nyitotta meg az elnök.

Simonyi-Semadán Sándor kifogásolja, hogy egyetemi tanárokat alorvosi vagy főorvosi rangban aktív katonai ezredes orvosok alá rendeltek, fogorvosok operáltak és nőorvosok fogat húztak. A nyilvántartás hiánya mutatkozott a mérnöki és egyéb műszaki pályák sérelmére is. Rátér Magyarországnak a hadi szállításoknál szenvedett sérelmeinek kérdésére. Felpanaszolja, hogy magasabb állások betöltésénél mellőzik a magyar tiszteteket. Legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg a horvát és bosnyák csapatok hősiességéről.

Szálló Géza: Kétségtelen, hogy ipari téren Magyarország megrövidült s ennek oka az, hogy nincs kontaktus a hadvezetőség és Magyarország ipari élete között. Kimutatást kér arról, hogy a beszerzési csoportnál hány magyar van alkalmazva vezető állásban és hány cseh az intendanturáknál. Rámutat arra, hogy a békében nagyratartott hadvezérek nem váltak be, ellenben névtelenek lettek nagyokká. Miben a rendszer a hibás. Kérdezi vajon átszervezik-e a vezérkari intézményt. Kimutatást kér arról, hány magyar állampolgár esett el, halt meg és lett rokkant és hány osztrák.

Majláth József gróf több gyakorlati kérdésre hívja fel a miniszter figyelmét.

Tisza István gróf a rokkant nyugdíjak megállapítása körül a legnagyobb óvatosságot tartja szükségesnek. Ezután a rekvirálásról szól. Az utolsó hónapokban újabb erővel ismétlődnek meg oly visszaesések, amelyek a háboru elején is felmerültek, nyomtatékosan kell ragaszkodni ahhoz, hogy a magyar honvédelmi miniszter és magyar kormány hatásköre e tekintetben ne esorbíttassék. A hadügyminiszter gondoskodik arról, hogy a katonai hatóságok a rekvirálás alkalmával a honvédelmi miniszter engedélyét megszerezzék. Helyesli azt, amit a hadügyminiszter a katonai ellátási törvény korszerű reformjára nézve mondott. Hozzájárul ahhoz, hogy a katonai havi díjazások illetményei felemeltesse és az altiszti kérdés úgy rendeztesse, hogy biztosítsák a hadsereg részére megfelelő számú tovább szolgáló altiszt.

A háboru óta bekövetkezett életviszonyok megdrágulása szükségessé fogja tenni a katonatisztek fizetésének reformját is. Lényegesen javíthatunk a tisztok ellátási viszonyain a subalternált tisztak számának leszállításával. Rámutat azokra a fogyatkozásokra, amelyek a katonai orvosi karnál észrevehetőek. Rátér azon anomáliákra, amelyek a vasuti üzemek kezelése terén fordulnak elő. A hibák főoka az volt, hogy azokat a katonákat, akikre a vasut ügyének szolgálatát rábízták a béke idejében nem foglalkoztatták vasuti tiszemmel. Majd a hadi gazdasággal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik és kifogásolja, hogy a hadvezetőség a háboru elején mindent maga akart végezni ahelyett, hogy szakértőket vont volna be.

Rámutat arra, hogy a magyar iparérdekek nem részesültek abban a gondozásban, amely őket megillette volna. Ezen úgy lehetett volna segíteni, ha két kormány közgazdasági tényezői az első perctől kezdve betekintést nyertek volna a dolgok előkészítésébe és szervezésébe. Közre tehát a két kormánynak paritásos és

hatékony befolyást kell biztosítani a gazdasági vonatkozású dolgokban már az előkészítés stádiumában is. A hadügyminiszterium a hadsereg főparancsnokságát gazdasági téren elzárta a polgári behatások elől s ezzel nem tett jó szolgálatot sem a katonai érdekeknek, sem a két állam gazdasági érdekeinek. A hadügyminiszterium különben is oly állásba nőtte ki magát, hogy az ügyek vitele a dolog természeténél fogva kicsúszott a felelős miniszter vezetése alól. Így történt, hogy azon korrekt intenciók, amelyek a mostani hadügyminisztert és elődjét áthatották, megakadtak a kisebb közegek gyarlóságán és nem egészen objektív feltevéseken. A magyar ipar nagyobb részesedését is biztosítani lehetett volna, ha kezdetől fogva teljes jóakarattal dolgozott volna együtt a hadvezetőség egy a közgazdaság, mint az osztrák és magyar kormány illetékes tényezőivel. Másrészt azonban kénytelen annak a meggyőződésének kifejezést adni, hogy a háboru hosszabb tartamát nem lehetett előre látni s azért a költségekért, amely a magyar ipar tényleges foglalkoztatása s a kvótászerű arány között van, nem lehet egészében a hadvezetőséget felelőssé tenni. A leszerelés kérdésénél a két állam közgazdasági érdekeinek teljes mértékben érvényesülni kell a katonai érdekek tiszteletben tartása mellett. Az alapelv az, hogy a leszerelésnél is Magyarországnak a kvóta arányához van joga. Azonban óva intene attól, hogy ezt a leszerelésnél gépiesen alkalmazzuk, mert a rekonzepciónak fokozott mértékben van helye. Az előadó javaslatához hozzájárul.

Hegedüs Loránd megállapítja, hogy Magyarországnak a háboruban bekövetkezett anyagi károsodása így tovább nem folytatódhat. Magyarországot a kimutatások szerint is másfél milliárdnyi kár érte, holott ebbe a hadsereg főparancsnokság beszerzései nincsenek belefoglalva. Már a háboru kezdetén csődöt mondott az a szervezet, amelyet a delegáció évtizedek óta követel a magyar ipari kvótának ellenőrzésére. Az ellenőrzésből semmi sem lett, mert a hadügyminiszter önmaga intézkedett anélkül, hogy a legfontosabb beszerzések adatait közölte volna a magyar kereskedelmi miniszteriummal.

Utána Ullmann Adolf megemlíti, hogy a hadügyminiszter ki akarja zárni a kereskedelem közvetítő szerepét a háboru lezajlása után felszabaduló cikkek értékesítésénél. Rámutat arra a nagy jelentőségre, amely a béke beálltakor a kereskedelemre vár. Ezzel szemben kiemeli azon hátrányokat, amelyek az országot érnék, ha a hadügyminiszter a leszerelésnél felszabaduló cikkeket a kereskedelem kizárásával kivánná értékesíteni. A valuta megjavításának eshetőségeiről beszél, foglalkozik a háboru utáni átmeneti időszakban foganatosítandó áru és nyersanyag behozatal kérdésével.

Barta Odón a vasuti menedrend dolgában sürgős kérdést intéz a miniszterhez.

Stöger-Steiner kijelenti, hogy a kérdésre adatok hiányában most nem válaszolhat. Mihelyt rendelkezésére állnak az adatok nyilatkozni fog. Kijelenti, hogy az esetleg előforduló sérelmek sürgősen orvosoltnak fognak. Ezzel az ülést végezték.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága délután negyed ötkor folytatja tanácskozásait, ezek bizalmas jellegűek voltak s azokon csak

a hadügyi albizottság tagjai a miniszter és a szakelődők lehetnek jelen.

Stöger-Steiner felelt a delegátusok hozzátett bizalmas kérdéseire.

Holnap délelőtt a zárszámadási bizottság tart ülést és ezzel a delegációs ülések végezték is fognak érni. A hadi tengerészet ügyei már csak januárban kerülnek sorra.

Meglesz a kormánypart.

(Sztérényi József nyilatkozata.)

(Telefon.) Budapestről jelentik: Az erdélyrészi szász országgyűlési képviselők nem ismerik Vázsonyi választójogi törvényjavaslatát, de már az eddig nyilvánosságra került részletek is súlyos aggodalmakat keltenek bennük. A szász képviselők mindenesetre helyet kérnek a választójogi bizottságban. Valószínűleg két tagsági helyet kapnak. A tárgyalások során ki fogják fejteni aggodalmukat és kifogásaikat.

Bécs. Sztérényi József az egységes kormánypart alakulásáról a következőképpen nyilatkozik: Az egységes kormánypartot most meg kell teremteni. Én azt hiszem, hogy az új part alakulás már a legközelebbi időben meg is fog történni. A kormány holnapután betérjeszti a Házban a választójogi törvényjavaslatot, már pedig ezt nem lehet csak úgy egységes fellépés nélkül tárgyalni. Az egységes pártnak meg kell lennie tekintet nélkül azokra, akik nem kívánnak csatlakozni.

A delegáció körébe az a vélemény, hogy a Károlyi-párt aligha fog csatlakozni, hanem megmarad a maga álláspontján úgy bel, mint külpolitikai ügyekben.

Hazugságok

német követelésekről.

(Husz ezer halott az orosz zavar-gásoknál.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Pétervár. A Pravda szembe száll az egész polgári és hazafias sajtónak azon állításával, hogy a németek a Breszt-Litovszkban folytatott tárgyalásoknál követelték volna: 1. Pétervárnak, 2. és Finnországnak kiűrtetését, 3. Oroszország fegyverzését, és 4. a német gabona kiviteli monopoliumát. A Pravda kijelenti, hogy mind a négy követelés szemben szedett hazugság. A németek sem ilyet sem hasonló követelésekkel nem léptek fel sem hivatalosan sem magán úton.

Pétervár. (Hivatalos.) A tiltakozó sztrájk a központi Rada eljárása ellen a hó 15-én Kievet összes külvárosaira kiterjed. Éjjel felé az utolsó nyomdákat is bezárták, csak a hivatalos lap jelenik meg. A bolsevik csapatok Kievet felé nyomulnak előre. (A kievi Rada, az ukrainai köztársaság kormánya — mint ismeretes — nem akarja elismerni a bolsevik kormányt. A szerk.)

Bécs. Az orosz viszonyok egyik alapos ismerője a Kölnische Zeitungnak ezeket mondta: A bolsevikiek felfogása az, hogy azokat a kölcsönöket, amelyeket Oroszország a háboru folytatásának céljaira úgy a háboru előtt, mint a háboru alatt kapott, az orosz nép vérével és egészségével már törlesztette. Ami a két fővárosban uralkodó viszonyokat illeti, megállapítható, hogy Moszkva az utolsó idők eseményei következtében sokkal többet szenvedett, mint Pétervár. Arról beszélnek, hogy a legutolsó zavargások alkalmával a halottak száma meghaladta a huszeztet. Az operaház ugyyszólván teljesen elpusztult, Pétervárott a bankok egyelőre zárva vannak.

Fűtő és főzőgáz kikapcsolásának terve.

— Nappal nem lesz villamos áram. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta az *Aradi Közlöny*, hogy a gázfogyasztást a gázgyár redukálja. Ezt az intézkedést a városi tanács határozta el, a mire az adta meg az impulzust, hogy a gázgyár szénkészlete fogytán van és egyelőre nincs kilátás arra, hogy a gázgyár hamarosan szénhez jusson. A tanács határozata szerint azokon a helyeken, ahol villany- és gázvilágítás van, kizárólag villanyvilágítást szabad használni. Ezenkívül kimondta a tanács, hogy a fürdőszobákban csak egyszer hetenként lehet gázzal fűteni és a gáztakaréktűzhelyek nem használhatók, ha más takaréktűzhely is van. A helyzet akkor, amikor a tanács a határozatot meghozta, az volt, hogy a gázgyár január elejéig képes lesz fenntartani az üzemét.

A helyzet a mai napon megváltozott. Schultz Henrik gázgyárigazgató megjelent Löcs Rezső helyettes polgármesternél és bejelentette, hogy a gázgyár a tanács határozata által korlátozott gázfogyasztással mindössze négy napig tarthatja fenn üzemét. Bejelentette az igazgató, hogy további redukcióra van szükség, hogy az üzem fenntartható legyen. A helyettes polgármester Schultz Henrik igazgatót Green Nándor főkapitányhoz utasította azzal, hogy terjessze elő proposícióját és igyekezzék vele megállapodásra jutni. A gázgyár-igazgató ma délután tanácskozott a főkapitánnyal, aki kijelentette, hogy holnap hozza meg határozatát, miután Bittner Róbert kapitánnyal, az ügy referensével tárgyal.

Tudósítónk felkereste Schultz Henrik igazgatót, a ki a következőket mondta:

— Mi azt hittük, hogy a tanács által elhatározott redukcióval zavartalanul fenntarthatjuk üzemünket feltéve, ha megfelelő mennyiségű szenet kapunk. Tegnap kaptunk egy waggon szenet, de az alig egy napra elegendő. Ezenkívül e hó 8-án is jeleztek egy waggon szenet, de ez még mindig nem érkezett meg. Egyelőre nincs kilátás arra, hogy a gázgyár hamarosan szénhez jusson, s így előállt az a helyzet, hogy a mostani redukció mellett is a gázgyár kénytelen lesz négy nap mulva beszüntetni teljes üzemét. Ezt azonban el szeretném kerülni. Éppen ezért előterjesztést tettem a főkapitány urnak, hogy a gázfogyasztást még jobban kell redukálni. Előterjesztésem szerint be kellene szüntetni a gázfűtést és gázfőzést és kizárólag világításra kellene gázt szolgáltatni. Ha ezt a redukciót elhatározzák, akkor a gázgyár január 1-ig képes lesz fenntartani üzemét, mert 50 százalékos megtakarítást érünk el. Természetesen kivételek lennének. Így például a vasuti állomás, a kórházak, a nyomdák, a Bohus-palota és mindazok a helyek, ahol kizárólag gáztakaréktűzhelyek vannak, fognak kapni főző és fűtő gázt. A fürdőszobák azonban nem kapnak gázt. — Ezekkel az intézkedésekkel ké-

pesek leszünk január 1-ig megadni a szükséges 50 milliméteres gáznyomást. Hogy azután később mi lesz, azt nem tudom.

Green Nándor főkapitány tudósítónk előtt a következőket mondotta:

— A gázgyár igazgatójának előterjesztését most vettem át, de csak holnap fogok határozni, amikor a referenssel, Bittner kapitánnyal tanácskoztam. Az újabb tervezett redukció szükséges, hogy legalább világító gázt kapjunk. Nagyjából tudom, hogy a gázgyár igazgatója miként óhajtja redukálni a gázfogyasztást. De én még ennél is tovább mennék. Nagy megtakarítást jelentene, ha a hivatalok világítását is beszüntetnék. A hivatali munka nem akadna meg, mert be lehetne hozni a kényszerhatása alatt a délelőtti 8 órától délután 2 óráig tartó hivatalos munkaidőt. Ez a kényszerhelyzet talán egy hónapig tartana s akkor már hosszabb a nap és ismét vissza lehetne állítani a délelőtti és délutáni munkaidőt a nélkül, hogy gázvilágításra szükség lenne.

A főkapitány holnap tesz előterjesztést a tanácsnak a gázfogyasztás újabb korlátozására.

Mellinger József, a villamosmű igazgatója ezeket mondta az *Aradi Közlöny* tudósítója előtt

— A szénhiányra való tekintettel úgy határoztam, hogy az éjszakai áramfogyasztást egyelőre érintetlenül hagyom és kizárólag a nappali áramszolgáltatást szüntetem be. Holnaptól kezdve a községek nappali áramszolgáltatását már be is szüntetem. A községek vezetőiket délután, amint a szűrküvet beáll, bekapcsoljuk és éjszaka 11 órakor kikapcsoljuk. Reggel pedig 5 órától 6 óráig kapnak áramot a községek.

— Aradon a nappali áramszolgáltatás beszüntetése pénteken kezdődik. Este a szűrküvet beálltával megkezdődik az áramszolgáltatás és tart egész reggelig. A Máv. pályaudvarra és a hadfelszerelési gyárak kivételét alkotnak, ezek nappal is kapnak áramot. Az Aradhegyaljai motoros vasutat nem érinti a nappali árambeszüntetés, a vasut ezentúl is úgy fog kapni áramot, mint a hogy eddig kapott. A nappali árambeszüntetés következtében egy motorikus malom és kisebb ipartelepek kénytelenek lesznek beszüntetni üzemüket.

Arra a kérdésre, hogy a nappali árambeszüntetés meddig fog tartani, a következőket mondta az igazgató:

— Ez az állapot előreláthatólag tíz-tizen napig fog tartani. Azt hiszem, hogy azontul már rendes nappali és éjszakai áramot adhatunk. Vigyázó üzletvezető irtól ugyanis azt a felvilágosítást kaptam, hogy a szénbányák az ünnepek alatt is fognak annyi szenet termelni, hogy az államvasutak fenntarthatják üzemüket. Remélem, hogy ha a Máv. szenet fog kapni, akkor segíti a villamosművet.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelmebe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el. —

Kijavított cipőár.

(A cipőbizottság üléséből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi járásbíróóság kebelében működő cipőármegállapító bizottság Uray József bíró elnöke mellett több érdekes ügyet tárgyalt ma délelőtt. Cipész mesterek, kereskedők és megkárosított vevők vonultak fel a bizottság elé, amely a legnagyobb lelkiismeretességgel vizsgálta meg az ügyeket és ítélkezett azokban. A mai tárgyaláson a feljelentett cipészek és kereskedők mind bűnösöknek találtattak és elítéltek.

(A drága munkabér.)

Özvegy Ferenczi Jánosné feljelentette Szávai Kálmán cipészt, mert az általa készített cipőt túlságosan drágának találta. Ugyanis Ferencziné két pár box cipő felsőrészt adott át a cipésznek, hogy azok helyett adjon egy pár sevrő felsőrészt. A megrendelő ezen kívül adott talpat és sarkat és mindezek dacára Szávai cipész mester 84 koronát számított fel munkadíjúl.

Ferencziné panaszával a bizottság elé ment, amely ma foglalkozott az ügyvel. A bizottság első sorban megállapította a cipő maximális árát, ebből 100 korona összegben levonta a rendelő által adott anyagot és a munkadíjat 64 koronában állapította meg. Beigazolást nyert tehát, hogy a cipész 21 koronáig árdrágítást követett el. A bizottság kötelezte a cipészt a többlet visszafizetésére és az ügyet áttette a kihágási bíróság elé.

(A kijavított ár.)

Egy aradi cipőkereskedőtől Papp József örmester egy pár fiu és egy pár gyermek cipőt vásárolt. A nagyobb fiu részére vásárolt cipőért 148 korona 62 fillért, a gyermekekéért pedig 62 koronát fizetett. Az örmester a cipőket hazavitte és otthon konstataálta, hogy az egyik cipő lágyékrészében a gyár által hivatalosan odanyomott ár mesterségesen ki van javítva. Feljelentést tett a kereskedő ellen az ármegállapító bizottságnál, melynek tagjai a mai tárgyaláson megvizsgálták a gyanús cipőket és megállapították, hogy a nagyobb cipőnek 65 korona, a kisebbnek pedig 50 korona a maximális ára és a cipők lágyékrészében az árak valóban mesterségesen ki vannak javítva. Az árdrágítás tehát megállapítást nyert és a kereskedőt a különbözet visszafizetésére ítélték, azonkívül pedig megindították ellene a bűnügyi eljárást.

(A eszima és a féltalp.)

Todorán Miklós gyulavári lakos eszimat rendelt Barát Pál ottani eszimadiamesternél. A eszima elkészült, azt a rendelő szépnek, jónak és drágának találta, amit közölt is a maisztramurammal. Barát nem mutatkozott valami barátságos embernek, mivel ridegen elzárkózott az elől, hogy a eszima árából engedjen valamit. Erre a rendelő feljelentette a eszimadia mestert, aki a békésmegyei Gyulavárról a rendelővel együtt kénytelen volt Aradra jónni az ármegállapító bizottsághoz. A eszima 240 koronába került, azt a bizottság szakszerűen szemügyre vette és bizony drágának találta. A eszimat a bizottság csak 210 koronára értékelte, így hát 30 koronáig árdrágítás történt.

A eszimadia mester azzal védekezett, hogy ő a rendelt eszimához még egy féltalpat is akart készíteni és ezért számított 240 koronát. Ezt a védekezést azonban nem fogadták el.

A eszimadia mester ellen megindult a kihágási eljárás.

Olcsó ruhát és szövetet kap a közönség.

— A ruhauzsora letörése. —

— Sajdt tudósítónk telefonjelentése. —

A Népruházati Bizottság legutóbbi ülésén szóba került s a bizottság, mely Drucker Géza budapesti nagykereskedő elnöklésével alakult meg, erélyes intézkedésre határozta el magát. Azt a célt tartva szem előtt, hogy a tisztviselők, tanárok, hivatalnokok, kisemberek ruhaszükségletét sürgősen fedezze, elhatározta, hogy a tisztviselőknek természetben adja ki a ruhaszöveteket, amelyekből ők csináltathatnak ruhát, természetesen a kellékeket is kiadva nekik. Ezenkívül elhatározta, hogy az ipari és kereskedelmi érdekltség bevonásával megbizza ezeket, hogy a Népruházati Bizottság birtokában levő szöveteket feldolgozzák, belőlük ruhát csináltassanak, s a kész ruhákat rövid idő alatt, legkésőbb január végéig forgalomba is hozzák a legitim kereskedelem révén, amivel megelőzik azt az ácsorgási és toladási rendszert, amely ma a közéletmezési hivatal révén oly szomorú látványossága ennek és majdnem minden városnak.

A Népruházati Bizottság birtokában jelenleg 225.000 méter szövet van az oroszországi zsákmányból, amelyet Németország már kiutalt s kiadott. Ezenkívül háromnegyed millió szövetet gyártanak a mi gyáraink a szorosan vett népszükségletek kielégítésére. Ezeket most részben feldolgozzák, ruhákat készítenek belőlük Budapesten, részben pedig a szöveteket eladják a közönségnek maximális áron.

Szó volt arról is, hogy a jelenlegi ruhakészleteket a kereskedők bejelentették, de ezt a kereskedők sérelmesnek találták s ezenfelül készleteik oly minimálisak, hogy nem érdemsek a bejelentéssel járó munkára. A Népruházati Bizottság azonban javasolta, hogy a szükséges ruházati készlet országosan osztassék szét, egy körzeti megbízott kezeihez s ezen keresztül a legitim kereskedőknek.

Az OMKE. s célra Aradra egy ruhakereskedőt delegál a kereskedelmi miniszter által kinevezendő megbízottak közé. Az ő kezébe adja ki a bizottság a vármegye részére is szükséges ruházati cikket, kész ruhákat, kellékeket, amit aztán szétoszt igazságosan a kereskedők között, kik önköltségi áron árusítják a ruhákat, lemondva minden haszonról, csupán üzemi költségük megtérítése fejében kapnak a vételárból 10 százalékat. Előnyük az, hogy üzletük mozgásban marad s remélhetik, hogy az üzletmenet nem akad fenn, míg a jobb idő bekövetkezik.

A tervezet szerint a kereskedők kötelesek lesznek a Népruházati Bizottság által kiadott s lebélyegzett ruhákat a rábélyegzett áron forgalomba hozni s azokról elszámolni.

Az O. M. K. E. erősen állást foglalt amellett, hogy a Népruházati Bizottság által kiadott ruhákat bizományba adassák a kereskedőknek, akik a bizottsággal kötelesek elszámolni. Kiseb helyeken a hadiözvegyek, hadbavonultak feleségei, hadbavonultak tönkrement üzletének tulajdonosai kapják a ruhákat s így kenyérhez juttatja őket a bizottság.

A ruhákat ruhajegy ellenében adják ki, mint Ausztriában. Felhívjuk azért a tisztviselőket, tanárokat, testületeket, szövetkezeteket, hogy közvetlenül a Népruházati Bizottsághoz forduljanak s az ott rendelkezésre álló készletekből kérjenek szövetet kiosztásra.

Tisztviselők, tanítók, tanárok ne vásárol-

janak ruhát addig, míg a Népruházati Bizottság rövid idő alatt ki nem adja s forgalomba nem hozza a kész férfi és női ruhákat és a szöveteket. Ezek hihetetlenül olcsók lesznek, egy méter szövet (férfi és női) körülbelül 22 koronába fog kerülni, egy kész ruha 110—120 koronába. Azt a türethetetlen áruuzsorát, amelyet nálunk is a ruhaszövetekkel, kellékekkel s a cérnával üztek, le fogja törni ez az intézkedés, csak bizalommal várjon a közönség pár hétig, vége lesz a rablásnak.

Elfoglalt olasz állások.

Budapest, december 19. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér: Fegyver szünet.
Olasz harctér: A Brentaól keletre a cs. és kir. 4. gyaloghadosztály csapatai és a cs. és kir. 7. számú gyalogezred a tüzéség eredményes közreműködése mellett a legkedvezőtlenebb időjárás ellenére rohammal elfoglalták az Ost di Lepre mellett levő ellenséges állásokat, valamint a Monte Asolonét és ellenséges ellentámadások elhárítása alkalmával a sikert a Monte Asolonén még növelték. 48 tiszt és több mint 2000 főnyi legénységet foglyul ejtettek. Német csapatok a Monte Satorollétól keletre újlag visszavertek ellenséges támadásokat. *Vezérkar tönköske.*

Berlin, december 19. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállás jelenti:

Olasz harctér: A Brenta és Piave között a nap folyamán heves tüzéségi harc. Osztrák-magyar csapatok erőteljes tüzhatás után rohammal elfoglalták a Monte Asolonét és az északkelet és északnyugat felől csatlakozó állásokat. 48 tiszt és több mint 2000 főnyi legénységet elfogtunk. A Monte Solaretól keletre meghiusultak olasz támadások. *Ludendorff.* (Miniszterelnökség sajtóosztálya).

MŰVÉSZET.

Színházi műsor. Csütörtökön: A szerető.
Pénteken: Pardy Armánd, a Hamburgi operaház első lírai tenoristájának felléptével: Tosca Szombaton d. n. Hamlet.

* Az aradi polgári jótékony nőegylet hangversenye. December 29-én este a kulturpalota hangversenytérképében a téli szezonban utoljára lesz alkalma Arad zenekedvelő közönségének nagyobbszabású koncertet élvezni, mert mint ismeretes, a kulturpalota felügyelő-bizottsága a színházra való tekintettel több hangverseny megtartását nem engedélyezi. A hangversenyt a Polgári Jótékony Nőegylet rendezzi a Nők Otthona és a Napközi Otthon javára és már eddig is olyan nagyfokú érdeklődés előzte meg, hogy ülőhelyek már is csak korlátozott számban kaphatók még Scherhag H. és fia üzletében. Két ismert aradi fiatal művész nő fellépte fog a koncertnek különös érdekességét adni. Weil Magda hegedűművész az egyik, a közönség már előnyösen ismer, januári, Németországban megtartandó hangversenykörútja előtt fogja gazdag műsorának legszebb számaival a közönséget gyönyörködtetni, a műsor másik érdekessége pedig Fetter Irén, opera és dalénekes nő fellépte lesz. A fiatal művész, akit az aradi közönség csak évekként ezelőtt hallott műkedvelői előadásokon, s már akkor feltűnt

tehetségével és előadásával, azóta kiváló bécsi mestereknél, főleg pedig Forstennál, az ottani zeneakadémia híres professzoránál tanult és már eddig is több külföldi opera vezetésének érdeklődését vonta magára. Mindkét művésznőt Dienzl Oszkár kíséri. A részletes műsort a nőegylet a hangverseny előtt még közölni fogja.

* Karácsonyi tárlat. Az aradi írók és művészek szabad társulatának kiállítására napról napra fokozódó érdeklődés nyilvánul meg. A mai nap folyamán élénken indult meg a képek vásárlása is. A tárlat, mely a Weitzer János-utcai polgári finiskola emeleti dísztermében nvert elhelyezést, mert a Kulturpalota kis termét fűteni nem lehet délelőtt 10—1-ig s délután 8 órától a sötétség beálltaig díjmentesen áll nyitva a közönség részére.

* Karozag direktor színházat vásárol. Bécsből táviratozzák, hogy Karozag Vilmos szinigaigató a Theater an der Wien tulajdonosa az új bécsi városi színházat meg akarja vásárolni és hárommillió koronát ajánl érte. Karozag ezt a színházat, amely eddig a komoly színművet kultiválta az esetben, ha sikerül a vásár operett színházzá foria átalakítani.

* Rezik Károly gondokaművész, a kolozsvári zene konzervatórium tanárának közreműködésével az aradi va- és fém munkások december 25-én a Kulturpalota nagytermében nagy hangversenyt rendeznek. Az estélyen Várady Margit, Róna Dezső, Takács Imre hárfaművész szerepelnek és egy kisebb bohózatot adnak elő. A műsor délután félöt órakor kezdődik. A jegyek Scherhag H. és fia cégnél 10 koronás árban kaphatók.

* Karácsonyra mesekönyvek ifjúsági iratok és más ajándékművek Oláh Sándor és Tsa. könyvüzletében legelőnyösebben beszerezhetők. Telefon 2-20.

Öngyilkos ápolónő.

(Amíg a férje a harctéren volt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma délután hat óra felé telefonon jelentették a rendőrségnek, hogy Sarkad-külvárosban a Part-utca 4. szám alatt levő házban Szücs Péterné 27 éves asszony, a vármegyei közkórház ápolónője öngyilkosságot követett el. A rendőrség részéről Hecht Adolf dr. tiszteletbeli főorvos és Petkovics Béla ügyeletes rendőrfelügyelő kimentek a Part-utcaiba.

Hecht dr. megállapította, hogy Szücs Péterné egy pohárban szublimát pasztillát oldott fel, amelyhez könnyen hozzájuthatott, hiszen kórházi ápolónő. A szublimátoldatot megitta s a mérge alaposan összemarotta belső részeit. Az időközben megérkezett mentők beszállították a közkórházba, ahol azonnal gyomormosást végeztek rajta, úgy, hogy Petkovics rendőrfelügyelő kihallgathatta.

Az asszony elmondta, hogy aférje három nappal ezelőtt jött haza a harctérről. A második napon a férje azt mondta neki, hogy biztos tudomása van róla, hogy az asszony rossz utra tért, amíg a harctéren tartózkodott. Ezért a férje állandóan korholta és hiába kérlete, Szücs Péter hajthatatlan maradt és kereken kijelentette, hogy végleg szakítani fog a feleségével, mert ilyen asszonnyal nem akar tovább élni. A mikor Szücsné látta, hogy minden könyörgése hiábavaló, egy őrizetlen pillanatban, amikor férje az udvaron volt, feloldotta a szublimát-pasztillát és a mérget megitta.

Kihallgatta a rendőrfelügyelő Szücs Pétert is, aki elmondta, hogy amikor három nappal ezelőtt betegen hazajött a harctérről, személyesen meggyőződött róla, hogy

a felesége letért a hitvesi hűség útjáról. Ne ki nagyon rosszul esett, hogy amíg a harc-
térén kinlódott és szenvedett, addig a fele-
sége itthon vigan élte világát. Meg is mondta
a feleségének, hogy nem akar többé vele
együtt élni és a 12 éves fiát is el fogja venni
tőle. Az asszony, ugy látszik, nagyon szí-
vére vette a dolgot. A férjnek dolga akadt
az udvarban s amikor néhány perc múlva
visszatért a lakásba, a feleségét rettentő ki-
nok között fetrengve találta. Azonnal tudta,
hogy az asszony öngyilkossági kísérletet
követett el és jelentést tett a rendőrségnek.

Szücs Péterné állapota súlyos ugyan,
de az orvosok azt remélik, hogy megmen-
tetik.

A kis Erich toloncuton.

(Bécsből a román frontra szökött.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma este beállított másodmagával egy da-
róruhás fiú a rendőrség ügyeleti szobájába és
tűrhető magyarsággal jelentette Petkovics
Béla ügyeletes rendőrfelügyelőnek:

— Jelentem alásan, toloncot hoztam.

A rendőrfelügyelő, a szobában tartózkodó
őrmesterek elsodálkoztak. Végül a rendőrfel-
ügyelő megszólalt:

— Hát hol az a tolonc?

A fiú rámutatott a mögötte álló toloncra:
15 éves gyermek, szabályszerű katonaruhában.
Komolyan, szinte fásultan nézett a rendőrfel-
ügyelő arcába.

— Te ki vagy? kérdezte Petkovics a to-
lonckisérőtől.

— Engem Ancának hívnak. Zám község
alkalmazottja vagyok. Tessék, itt vannak az
írások.

És egész paksamétát szedett elő az izsák-
jából.

— No, öcskös, hogy kerülsz te ide? for-
dult a rendőrfelügyelő a tolonchoz, aki csak áll
és bámul, de meg nem szólal. Végül is Anca,
az ügyes tolonckisérő, felvilágosítja Petko-
vicsot:

— Nem tud ez kérem magyarul. Né-
met fiú.

Petkovics átnézte a nagy halmaz írást,
amelyből kiderül, hogy a fiút *Feiereisen* Erich-
nek hívják, a szászországi Rizában született,
az apja osztrák állampolgár volt és öngyilkos
lett. A 14 éves fiú az ausztriai Sebastiansberg
községbe illetékes. Az írásokban sok az ellent-
mondás. Az egyik rubrikás papir azt mondja,
hogy iskolai tanuló, a másik azt állítja, hogy
gyermekmenhelyi ápoló. Nem lehet kiigazodni,
lát Petkovics inkább magát a fiút kérdezi meg.
Ez pedig nagyon szép netséggel a követ-
kezőket mondja:

— Bécsben dolgoztam egy tőzegtéglagyár
ban. Nagyon nehéz volt a munka, nem bírtam
tovább, hát gondoltam, meg fogok szökni. Az
egyik bécsi vasuti állomáson ólalkodtam és fel-
szöktem egy vonatra, amely német katonákat
szállított. A katonák láttak és elvittek a román
irontra, ahol egy irodában szolgáló teendőket
végeztem. Mindössze egy hónapig voltam itt,
azután elküldtek Nagyszebenbe. Itt a fogoly-
táborban ordonánc voltam. katonaruhát adtak.
De néhány nap múlva átadtak a rendőrségnek,
amely eltoloncolt. Zámig egyedül utaztam, ott
mellém adták ezt a fiút. Ugy tudom, hogy elkül-
denek Sebastiansbergbe, ahol az elhalt apám
nővére lakik. De én nem maradok ott, mert me-
gint nehéz munkára fognak. Inkább elmegyek
Rizába a mostohaanyámhoz.

Petkovics rendőrfelügyelő átadta a kis to-
loncot a foglárnak. Holnap reggel tovább kül-
dik Csabára s a kis kalandvágó fiú toloncuton
kerül haza távoli hazájába. *Feiereisen* Erich
strammul tisztelgett és katonás léptekkel kö-
vette a foglart a rendőrség ledárába.

Ezerrel több lopás mint tavaly.

— A királyi ügyészség a felderítetlen bűnesetekről. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háboru falán egyetlen téren se vitt
véghez olyan vad rombolást, mint az er-
kölcsei világban. Mikor az első tüzek kigyul-
tak, mikor megkezdődött a frontokon a ke-
gyeteln embermészárlás, akkor mindenki
azt hitte, hogy most következik az embe-
riség tisztulása, most jön a javulás korszaka.
Akadnak társadalombölcselek, akik azt
hirdették, hogy a háborus veszedelmek kö-
vetkeztében kifejlődik majd a nemes szoli-
daritás, hogy mindenki segíteni fog a mási-
kon, hogy a rettenetes szenvedésekből okul-
ni fognak és egy magasabb jövő köszönt
ránk. Szükséges purgatóriumnak minősítet-
ték a háborút, melynek befejezése után a
humanizmus és a tisztesség fog diadalmas-
kodni. Így írták, így hirdették szóval és
írásban és így remélték. E helyett azonban
bekövetkezett mindennek az ellenkezője.
Soha annyi gonoszság nem született, mint a
háboruban. A legaljasabb emberi tulajdon-
ságok kerültek felszínre, urrá lett a sötét
intrika, kiszabadult ketrecéből az indulat és
marrja, vérzi és sebzi az ártatlanokat. A
csalások, lopások, szélhámosságok, betöré-
sek egymást érik. Mindenki gyorsan sze-
retne meggazdagodni, nem tekintve mást,
csak a maga érdekeit. Soha annyi denunciá-
lás, névtelen feljelentés, ocsmány rágalom,
a mások rovására történő érvényesülés nem
volt, mint a háboruban.

A hatóságok pedig — különösen áll ez
az aradi rendőrségre — teljesen tehetetlenül
állnak a horribilis módon megszorodott
bűnesetekkel szemben. Nem kenyerünk a
gáncoskodás, ne mészokunk indokolatlanul
senkit sem szigorú kritika alá venni, de az
aradi rendőrség improduktivitása felülmul
minden képzeletet. Tény: a háboru megsza-
porította a bűnesetek számát, nyomozó és
bünygyi közegek egy részét katonának vit-
ték, azonban a rendőrség nem játszhatja ki
örökös ütőkártyaként mai helyzetét a kide-
ritetlen bűnesetekkel szemben, mivel alig de-
rit ki egy-két esetet, ezt is inkább a véletlen,
mint praktikus nyomozás alapján. A rend-
őrségnek a mai létszámához és helyzetéhez
viszonyítva kellene valamit felmutatni tud-
ni, de nem tud, mert a bejelentések 90 szá-
zaléka csak feljelentés marad.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma be-
szélgetést folytatott az aradi királyi ügyész-
ség egyik tagjával, aki nagyon szomorú ké-
pet festett az elszaporodott bűnesetekről.

— Ebben az évben — mondotta infor-
málónk — mintegy ezerrel több feljelentés
történt Aradon, mint 1916. évben. Döbbe-
netes mértékben megszorodtak a tolvaj-
lások. Szinte már kétségbeejtő a helyzet, a
mi egyre rosszabbodik. A lopások abszolút
százaléka a vasutnál történik, ahonnan min-
den nap érkezik egy halom feljelentés. Min-
dent megdézsmálnak vagy eltüntetnek a há-
borus tolvajok. Különösen donányemű,
élelmicikk, bőr- és szövetáru, italmecik
tűnnek el a vonalakon. Ezenkívül a városban

is tömeges mértékben gyarapódnak a tolvaj-
lások. Jellemző, hogy a falvakból alig érke-
zik feljelentés. A város van veszedelemnek
kitéve, itt nincs respektusa a magántulaj-
donnak, aminek tisztelete a társadalom egyik
talpköve. Tényként mondhatom azt is, hogy
a bűnesetek legnagyobb része kiderítetlen
marad. A bünygyi hatóságok munkája igen
megszaporodott, ezzel szemben a munka-
erő csökkent és részben ennek tulajdonit-
ható a sok kinyomozatlanul maradt bünygy.

— Hogy a vasuti lopásokat nem tud-
ják megakadályozni, az valóban a legna-
gyobb tehetetlenségre vezethető vissza. Ma
már a közönség bizalma teljesen megren-
dült a máv.-val szemben. Senki sem meri
nyugodt lélekkel a vasutra bizni küldemé-
nyét, amit mire rendeltetési helyére érke-
zik, okvetlenül megdézsmálnak, vagy eltün-
tetnek. A legszemérmertlenebb lopások tör-
ténnek az aradi máv. vonalon. Waggonokat
feszítenek fel, egész rakományokat visznek
el és a legvakmerőbb lopásokat hajtják vég-
re. Ezenkívül a személypodgyászok is kez-
denek kámforrá válni.

— A vasuti lopásokat a legkönnyebben
lehetne megakadályozni, ha felállítanák a
vasuti rendőrséget. A főbb vonalakon vo-
natisérő rendőröket alkalmaznának, kiknek
egyéb feladatuk nem volna, mint a vasuti
küldeményekre felügyelnének. A vasut hor-
ribilis összegeket fizet ki kártérítés címén.
Súlyos százezreket emésztett fel a máv.-nak
az eddig történt lopásokért való kártérítés-
kifizetés. A háborus esztendő alatt egyre
veszedelmesebb mértékben szaporodtak a
vasuti lopások és a máv. ennek dacára nem
állította fel a vasuti rendőrség intézményét,
amely már régen elejét vette volna a vak-
merő tolvajlásoknak. A vasuti rendőrség
fenntartása alig kerülne pár ezer koronába
évenként a máv.-nak, míg így százezreket
kénytelen kártérítés címén kifizetni.

Az ügyészségen egyébként most állít-
ják össze az 1917. évi bünygyi statisztiká-
ját, ami a legszomorubb csokra lesz a há-
borus vérvirágos mezőknek.

Élénk tűzer harc.

Berlin, december 19. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér. *Rupprecht* trón-
örökös hadcsoportja: A flandriai harc-
vonal egyes szakaszain a Scarpe déli
partján Meuvre-nél és Graincourt-nál
delután élénk volt a tűzerségi tevé-
kenység.

A német trónörökös hadcsoportja:
Craonnetől északra egy roham-
osztagnak vakmerő előretöréséből
számos franciát szállított be.

Repülőink bombákkal megtámad-
ták Londont, Ramsgettet és Margattet
és jó hatást értek el. Bougartz had-
nagy 27. légi győzelmét aratta.

Keleti harctér. Nincs ujság.

Macedon arcvonal. A Vardar mind-
két partján élénk tűztevékenység.
Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

HIREK.

Olvasóinkhoz!

A hírlapok előállítására körül beállott óriási drágaság arra kényszerítette a külföldi és belföldi újságokat egyaránt, hogy előfizetési árait felemeljék. A budapesti napilapok már december közepétől kezdődőleg emelték az árakat és pedig a papír, festék, olaj, azonkívül a szellemi és technikai munka sok száz percentes megrágulásához képest igen mérsékelt arányban.

Az aradi napilapok a viszonyok kényszerítő hatása alatt 1918. január 1-től szintén emelik előfizetési árait. Közismert dolog, hogy Magyarország vidéki városai között egyedül Aradnak van olyan napisajtója, mely terjedelem és tartalom tekintetében teljesen egy vonalon áll a fővárosi sajtóval. Geográfiai helyzeténél fogva azonban Magyarország délvidékén egy nappal megelőzi a budapesti lapokat.

Az aradi napilapok még a fővárosinál is mérsékeltébb áremelést határoztak el. Negyedfél esztendeig magunk viseltük a háborús drágaság minden terheit s most is csak egy jelentéktelen kis részét háritjuk át a közönségre. Az aradi napilapok közös megegyezéssel mindössze csak *havi 1 koronával* emelik az előfizetési árat. A mai anyagárak és munkabérek mellett ez az emelés valóban minimális.

Jelentékenyebb emelést kellett tennünk a példányonként való árusításnál. Az elárusítással járó költségek figyelembe vételével a lapok példányonkénti árát *20 fillérben* állapítottuk meg. Aki belép előfizetőnek, azt természetesen ez a drágulás nem érinti.

Előfizetési áraink 1918. január 1-től kezdve:

Egész évre	48 korona
Fél évre	24 „
Negyed évre	12 „
Egy óra	4 „

Aradi Közlöny, Arad és Vidéke, Aradi Hírlap.

— **A miniszterelnök jelölése Miskolcon.** Miskolcra jelentik: A miskolci déli választókerület polgárai Zábráczy György apátplébános elnöklésével értekezletet tartottak, hogy állást foglaljanak a képviselőjelölés dolgában. Egyhangú lelkesedéssel kimondták, hogy a jelöltséget Wekerle Sándor miniszterelnöknek ajánlják fel. Nyomban meg is választották a nagy végrehajtó bizottságot, amely a jelölőgyűlés egybehívására lesz hivatva. Megállapította az értekezlet, hogy az a hir, mintha a miniszterelnök nem vállalná a miskolci déli kerület jelöltségét, nem felel meg a valóságnak. Ha majd a jelöltség felajánlása, küldöttség útján hivatalosan is megtörténik, ki fog tűnni, hogy a miniszterelnök igenis kész a jelöltség vállalására.

— **Újságról nyugdíjmelés.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének külön bizottsága Hoitsy Pál elnöklésével elhatározta, hogy a megtartott matematikai számítások alapján indítványozni fogja az igazgatóságnak, hogy a nevelési járulékok gyermekenként az alapszabályszerű korlátot átlépve 400 koronáról évi 960 koronára emeltesse fel. Az eddigi 1200 koronás maximum eszerint 2400 koronára emelkedik. Az indítvány, amelyet Fekete Ignác alelnök terjesztett elő, visszaható lesz, 1917. október 1-től lépne életbe.

— **Költözködik a — Vasvitéz!** Hónapok óta állt a Kossuth-szobor árnyékában szimbolumként ez a szobor, amelynek az lett volna a hivatása, hogy mindenki megálljon mellette s lelkesedve rójja le nemes adóját a háború testi és lelki rokkantjai számára. Nem volt művészi alkotás ez a fából faragott intőjel s talán ezért siettek el mellette közönyösen az emberek. Csak olykor, ha vásári sokadalom népesítette be az utcákat, állt meg a honvéd képmása előtt a jámbor falusi nép. Asszonyok-gyerekre. Akiknek hozzátartozója ilyen művésziellen köntösben áll most is őrt a határon vagy rohamra indul a véres csatájában. Ezeknek a szegény özvegy és árva falusiaknak a megilletődött lelke kovácsolta lassan-lassan a vasruhákat a fátészteré. De az ő lelkesedésük csak nagyritkán nyilatkozhatott meg s talán ezért állt még ma is az aradi Vasvitéz félig meztelenül a Kossuth-szobor előtt. Amíg Temesvár, Nagyvár, Szeged Vasvitéz-el, az áldozatkésztségnek ez intő szobrai vasruhájukkal ékesen bizonykodnak a magyar szívek oltári fonsége mellett: addig Arad város lakossága annyira nem törődött azzal a nemes céllal, amelyet hónapokon át jelképezett, hogy legalább egy vaskötényt vert volna a honvédszobor testére.

(Feliratcska a müegyetemért.)

Valami felirat-féle írás megy most Aradról a kormányhoz a müegyetemért. Talán nem is egyéb, mint megreklamálása egy régebbi mozgalmunknak, melyet mindenki elfelejtett Aradon is, Budapesten is. Így akarják nálunk megcsinálni a főiskolát. Valamelyik városi közgyűlésen hoznak egy szalmaláng-határozatot, megcsinálják néhány sorban a felterjesztést s aztán szelek szárnyán sorsára bizzák az egész ügyet. Mikor pedig hallják, hogy a müegyemet Temesvár kapja meg, akkor fölbred az illetékes urak lelkiismerete és küldenek még egy feliratot, valami olyan emlékeztető félet. Tudják jól, hogy ennek semmi foganatja, de egy célra mégis jó: ha valaha egyszer szemrehányást tesz a város közgyűlése a tanácsnak, akkor hivatkozni lehet az első számú felíratra, hivatkozni lehet a második számú felíratra, lehet verni a mellett, lehet mosni a kezét, mert ime, ez a város megtett mindent, ami tőle tellett. Es az illetékes urak tisztán állanak a forum előtt. Más városban nem így csinálják. Ott a megfolyósított felíratok helyett mozgásba hozzák a fél világot, segítségül nyerik meg a magyar tudományos élet kitünőségeit, megmozgatnak a magas klérustól kezdve mindenkit, akinek az országban szava lehet és megvalósítják, amire hozzáfognak. Arad pedig felíratcskákat küld, azt is titokban, hogy senki meg ne tudja.

— **Új apátok.** A király Láng Dávid temesvári-józsefvárosi esperes-plébánosnak az eperjesi címzetes apátságot, Altenbach András torontáli főesperes, náköfalvai plébánosnak pedig az oroszalmosi címzetes apátságot adományozta.

— **Szerencsés lesz az új esztendő.** A jövő esztendő első napja keddre esik s a néphit a keddet szerencsés napok közé sorozza. Szeretjük hinni, hogy a néphit jogosságát — a diplomaták fogják igazolni. S ez esetben szívesen belenyugszunk abba is, hogy a farsang rövid lesz, csak 37 napos, hiszen elég hosszú volt már Európa nagy farsangja. A farsang rövidsége miatt husvét ünnepe szokatlanul korai időre esik és megvan az a különlegessége hogy a két ünnepnap két hónapra oszlik. Husvét első napja ugyanis március 31-én lesz, a második napja pedig április elsején. Pünkösöd ünnepe szintén korán, május 19-én és 20-án lesz.

— **Karácsonyfák,** nemesített fajuk. Abies concolor, Excelsa, picea Argenta, nagyban és kicsinyben kaphatók Heim Jánosnál, Kalvin János-utca 44. sz.

— **Munlótot gyárt a portlandi herceg leánya.** A dán lapok jóvoltából sok érdekes hír kering most a kontinensen. Az angol politikusok, ép úgy mint az angol arisztokrata hölgyek, szerfölött keresik a kopenhágai lapok barátságát, hogy ezek segítségével jussanak ki az európai napfényre. A londoni arisztokrata hölgyek között most az a divat járja, hogy munkásnőknek öltöznek és a municiógyárakban dolgoznak. Gondjuk van arra, hogy hazafiságuknak ezt a tüntető bizonyítékát egész Európa sajtója fennem hirdesse. Mi már ismerjük az arisztokrata hölgyek ilyen forma divatját s azért csak mosolyogni tudunk az angol hölgyek erőlködésén. Legutóbb is, midőn György angol király a chiswicki Gwyne Brothers féle munició és aeroplángyárat meglátogatta, a munkateremben egy ismerős arc köszöntötte:

— Felső, szívesen szolgálunk önnek is munkával.

A király meglepődött, de csakhamar felismerte a merész delnőben Bánting Viktoriát, a portlandi herceg ifjabb leányát. A hercegnő a többi munkásnőkkel együtt dolgozik, betartja ugyanazt a munkaidőt, s reggelijét, ebédjét ép úgy a kázinóban költi el, mint munkásnő társai. Az angol társaság és a főrangú nemesség több tagja forgolódik itt, sokan mint irodista leányok, mások egyszerű munkásnőként. A hölgyek a király elé deputációval járultak, s bemutatják neki munkájuk eredményét, amely fölött az angol király — természetesen — meglepedését és csodálkozását fejezte ki.

— **A becsület védelme Ausztriában.** Bécsből jelentik, hogy a kormány tegnap a képviselőházban törvényjavaslatot nyújtott be, a becsület védelmének megjavításáról. A törvényjavaslat benyújtásának indoka elsősorban az, hogy mióta a párbajozást beszüntették a hadseregben, a becsület erősebb védelemre szorul.

— **Tüdővész a francia hadseregben.** Berlinből jelentik: (Wolff-ügynökség.) A Rappell 15-iki száma a következőket írja: Komoly és aggasztó interpellációt terjesztett be tegnap Louis Bertin a szenátusban. Interpellációjában rámutatott arra, hogy a tüdővész a francia hadseregben mily borzalmasan pusztít. Statisztikai adatok alapján mutatta ki a betegség terjedését és megemlítette azt is, hogy az amerikaiak Franciaországot már a tüdővész valószínű melegágyának tekintik. A szövetségesek megnyugtató végett, mindenekelőtt pedig saját faja jövője végett a szülő a legerélyesebb intézkedéseket követeli a borzalmas betegség leküzdésére.

— **Fázik a Vasvitéz,** mondta egy keserű humorú katona, midőn ma megkérdeztük, hogy miért ássák ki a földből a szobor talapzatát: fázik a meztelen Vasvitéz s most elteszik a város háza meleg tornáca alá.

E város lakosainak áldozatkésztsége a téli fagyok idején — úgy látszik — a null fokra szállott alá s ez annál sajnálatosabb, mert hiszen ezt a hitet vallja felőlünk egész Magyarország, hogy mi vagyunk a honvéddicsőség letéteményesei, mi vagyunk a vértanúk városa! Vagy mi csak dicsekedni tudunk — áldozni nem?!

— **Az oroszok internálása Angliában.** Berlinből jelentik: A Tageblatt távirata szerint egész Angliában folytatják az ott lévő oroszok internálását. Az internált táborokban az oroszokat megkérdezik, vajjon hajlandók-e Franciaországba menni, ahol ismét orosz ezredeket alakítanak. Az oroszok többsége azonban hazájába akar visszamenni, amit Anglia nem akar megengedni. Amerikából Angliába szintén orosz csoportok érkeznek, amelyek Oroszországba akarnak menni, de Angliában kell maradniok. Amerika nem engedi meg egyetlen orosz állam polgárának sem, hogy Amerikát elhagyja.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Ellentétes hírek a kozákok győzelméről.

Pétervár. A Don területén lejátszódott eseményekről ma délelőtt közzétett hírekben kitűnik, hogy a helyzet a kozákok javára megváltozott. Tegnap óta a kozákok ismét Rostov birtokában vannak, ahol a helyi munkás és katonatanácsot letartóztatták. Közben a fekete-tengeri flotta folytatta a Rostov előtti pályaudvarok ágyuzását. Komoly harc folyt Rostov és Mirelalgia Hódia között is. Híreket nehéz kapni, mert a táviróösszeköttetést nem sikerült helyreállítani és a vasuti forgalom is szünetel. Ugylátszik, a Don keleti része Kaledin kezében van, aki a Kaukázusból erősítéseket kapott. Kaledin megakadályozza az észak felé irányuló szén-szállítást. A moszkvai forradalmi bizottság értesítette a Smolna-intézetet, hogy az a veszedelem fenyeget, hogy a vasutaknak nem lesz tüzelőanyaguk. Odesszában a harc megszűnt. Az ukránok ellenállása ellenére a forradalmi bizottság erősítéseket tudott küldeni a maximálista matrózoknak a Kaledin elleni harcban.

Pétervár. A Távirati Ügynökség jelenti: A Rostovnak a kozákok által való elfoglalásáról szóló hírek teljesen alaptalanok. Tegnap érkezett stockholmi jelentések szerint Rostovot a maximálisták felszabadították.

Pétervár. A tobolszki hatóság a pétervári kormányhoz intézett táviratában alaptalannak mondja azt a hírt, mintha a volt cár megszökött volna. A volt cárt Tobolszkban őrzik. A Djen szerint a népbiztosok kormánya rendeletet bocsát ki, amely szerint megengedi, hogy a volt cár és családja elhagyhassa Oroszországot és külföldre utaz-

hassék. Miklós nagyherceg palotáját a forradalmi katonai törvényszék részére foglalták le, amelynek ülése e hó 26-án kezdődik. Az első per Puriskievics pere lesz, akit monarchista összeesküvésben való részességgel vádolnak. Utána Terescsenko perét tárgyalják. Ellene az a vád, hogy a titkos szerződéseket elrejtette.

Páris. A Havas-ügynökség jelenti: A közlekedési miniszter kijelentette, hogy a kenyéradagolás elkerülhetetlen, mert az Egyesült Államokból és Argentiniából lehetetlen a gabonát elszállítani a hajótér hiánya miatt.

Bécs. A képviselőház mai ülésén Kopp képviselő és társai interpellációt intéztek az osztrák honvédelmi miniszterhez. Az interpellációban elmondták, hogy néhány nappal ezelőtt Prágában tgy orosz hadifoglyot fogtak el, aki Kornilov tábornok fiának adta ki magát. Kiderült, hogy az elfogott hadifogoly Lubin Grasznikov orosz zászlós, akinek apja orosz tábornok és a cseh-tót brigád parancsnoka. A fiatal zászlós egy felsőausztriai fogolytáborból szökött meg, a hová már visszavitték. Négyyszer kísérelt meg szökést s amikor ötödször mégis sikerült megszöknie, Prágába ment, ahol egy hónapig Heller séven, mint osztrák-magyar hadnagy tartózkodott. Az interpellálók a következő kérdést intézik a miniszterhez: 1. Megielelnék-e a valóságnak az elmondottak? 2. Kik őrizték az orosz zászlóst? 3. Különleges elbánásban részesítették-e a cseh-tót brigád parancsnokának fiát? 4. Milyen intézkedéseket tett, hogy a jövőben ilyen esetek meg ne történhessenek?

tervszerűen előkészített bűncselekményt úgy végrehajtani nem tudták volna, mint ahogy az megtörtént.

Az Aradi Közlöny megírta, hogy a tettesek az utcára szóló vasredőnyt feszítették fel és úgy hatoltak be az üzlethelyiségbe. A vizsgálat során kitűnt, hogy a redőnyöknek zárait csak szakember szabadithatta ki a fafoglatból és pedig igen finom művű véső segítségével. A rablók annyira körültekintéssel és óatosan dolgoztak, hogy mielőtt beléptek az üzletbe, első dolguk az volt, hogy két helyen átvágták a telefonvezetékét és ebből is arra lehet következtetni, hogy valószínűleg nem cigányok jártak a nevezetes éjszakán Kaufmannéknál. Megírtuk azt is, hogy a Wertheim-szekrényt a helyéről leemelték és az üzletből eltávolították, valamint azt is, hogy a községtől körülbelül két kilométernyire fekvő vásártéren feszítették fel erőszakos módon. Mint időközben megállapítást nyert, a négyszáz kilogramm súlyú kasszát kocsin vitték az üzletből a vásártérig. Hogy mennyire a községtől viszonyokkal ismerős emberek lehetnek a rablók, annak bizonyossága, ami a kassza lefeszítése körül történt. A betörők a maguk számaival nem tudták kifizetni a pénztár hátsó falát és ehhez súlyosabb eszközre volt szükségük. Elmentek ugyancsak a vásártéren levő vágóhidra, feltörték a vágóhelyiséget és mint akik jól ismerik ott a járást és otthonosak abban, leemelték a legsúlyosabb tagot magukkal vitték és azzal törték be a kassza falát.

A betörők azt is nagyon jól tudták, hogy a községben mindössze egyetlen egy öreg rendőr teljesít szolgálatot, mert a többi hadbavonult és helyettesítésükről nem történt a betörés idejéig gondoskodás. Ez tette őket vakmerővé olyannyira, hogy ugyanazon éjszaka egy másik üzletet is feltörték és onnan háromszázötven korona pénzt vitték el.

Érdekes, hogy másnap, mikor a betörést felfedezték és a tetteseket már keresték, még mindig nem tudták, hogy azok a pénzszekrényt a vásártéren feszítették fel és hogy abból csak a hatezer korona készpénzt vitték el, míg az értékpapirokat és takaréketet könyveket otthagyták. A kasszában volt körülbelül hatszáz korona értékű okmánybélyeg is, amelyet szintén nem találtak alkalmasnak arra, hogy magukkal vigyék, mert könnyen árulójuk lehetett volna. Ezt a földön egy gyermek találta meg és vitte el Kaufmannékhoz. Ott természetesen azonnal megállapították, hogy ez az ő kasszájukból való és miután a gyermektől megtudták, hogy a vásártéren találta, ezen a nyomon elindulva, tedezték fel a pénztárt is a határban.

A nyomozás a legszélesebb körben folyik, igen sok embert kihallgattak és az így összeszedett adatokból most már arra a következtetésre jutottak, hogy valószínűleg a vármegyében kóborló szökött katonák lehetnek a betörők. A tett elkövetésének éjszakáján a község határában egy hintót láttak azok a tornovaiak, aki éjnek idején indulnak el hazulról, hogy reggel a kisjenői járásbírószágon megjelenhessenek. A sebesen vágató fiakerről azonban még nem tudták megállapítani, hogy kinek a tulajdona, noha igen fontos lenne ennek a tisztázása, mert nem lehetetlen, hogy a tettesek ezzel menekültek.

Olvassa naponta

Az „Aradi Közlöny” apróhirdetésait Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny”-ben

— **Inasgyerekek tolvajbandája.** Megírtuk, hogy az Atletikai Klub sporttelepén tolvajok garázdálkodtak s innen footballokat, trikókat, sportcipőket, kardokat és egy fényképezőgépet loptak el. Koródy János detektívnek sikerült kinyomozni, hogy a sport-telepen egy jól szervezett tolvajbanda működött. A nyomozás szerint 15—16 éves inasgyerekek, akik ezenkívül rendszeresen kifosztották a Színházi-bazár kirakatait is. Bizonyos, hogy a romlot lelkű fiúk még más betörést is követték el. A rendőrség a kiskorú bűnösök ellen megindította az eljárást.

— **Öngyilkosság.** Markucz István öszenfennállásos lakos ma reggel házában padlásán felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, hirtelen volt. Levelet hagyott hátra, melyben azt írja, hogy győzevithatatlanság miatt követte el cselekedetét.

— **Új menetrend az Acsev. vonalán.** Illetékes helyről nyert értesítés szerint a kétegyháza-mezőhegyesi és kétegyháza-újszentannai vonalon a jelenlegi menetrend f. hó 19-én be lesz szüntetve és f. hó 20-tól kezdve az ezelőtti menetrend fog életbe lépni. Aradról Újszentannán át Kétegyházára a közvetlen vonat indulni fog d. e. 8 óra 26 percor és d. u. 5 óra 30 percor. Kétegyházáról Újszentannán át Aradra a vonat d. e. 9 órakor és este 6 óra 53 percor fog megérkezni.

— **Elveszett ma este a városi kávéházban,** vagy a kávéház és az Eötvös-utca között egy barna bőrtárcsa ötszáz korona papírpénzzel és katonai szabadság levéllel, mely Steiner Jenő hadnagy nevére van kiállítva. A becsületes megtaláló illő jutalom ellenében, adja le a tárcsát az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— **Képeskönyvek Kerpelnél.**

— **Karácsonyi-díszek Kerpelnél.**

— **A legújabb lakórendelést** kapható Pichler napirkereskedésében (Eohus-palota.)

— **Megérkeztek a karácsonyi újdonságok!** Meglepetésválaszték gyönyörű dísz tárgyakból, használati cikkekből; mindennemű modern képkeret ovál és gömbölyű kivitelben, eredeti olajfestmény és antik tárgyak legolcsóbban beszerezhetők Fischer Mór Arad, Neumann-palota. V. m. telefon 568.

— **Képeskönyvek, líjúsági iratok** olcsón Ingusznál, Weitzer-utca.

— **Megnyílt a szenzációs karácsonyi tárlat** Fischer nagyruházában a Szabadság-téren.

— **Könyvtárakat, festményeket és bélyeggyűjteményeket** jó árban vesz Kerpel.

A kisjenői betörők keresése.

(Feltörték a vágóhidat is.)

— Az Aradi Közlöny-tudósítójától. —

Kisjenőn még mindig izgalomban tartja a közönséget a Kaufmann Manó cég kárára elkövetett nagyszabású betörés, mert ezideig a tetteseknek semmi nyoma nincs. A bűncselekmény elkövetésének napján felmerült kombinációk mind megdőlnék és a nyomozó hatóság ma már nem hiszi sem azt, hogy kóbor cigányok, sem azt, hogy orosz foglyok rabolták volna ki Kaufmannékat. Az eddig összegyűjtött adatokból arra a következtetésre kell jutni, hogy úgy a kereskedő viszonyaival, mind pedig a községben uralkodó állapotokkal tisztában levő emberek lehetnek a betörők, mert másként ezt a vakmerő és miandan bizonyval

Aradi gyárak karácsonyi szünete.

A. H. T. gondoskodik a malmok szénéről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az állandó szénmizéria, amely — mint az Aradi Közlöny más helyén megírjuk — a világi tási üzemek termelőképességét már-már teljesen problematikussá teszi, a nagyobb aradi ipartelepek és gyárak működését is igen gyökeresen megzavarja. Összefügg ez azzal a körülménnyel, hogy az Aradot ellátó zsilvölgyi bányákban üzemszünetet akarnak a munkások a karácsony és újévi ünnepek idejére életbeléptetni és ennek következtében a szén termelés és szállítás annyira kérdésessé válik, hogy az aradi gyárak is kénytelenek eme körülménnyel számolni és ennek megfelelően berendezkedni. Az Aradi Közlöny tudósítója ma beszélgetést folytatott több gyárnak az igazgatójával, akik telepeik üzemszüneteléséről a következőket mondták:

— A Weitzer János waggonyár — mondotta Hoffman Adolf igazgató — már most is csak igen nehezen, ugyszólván egyik napról a másikra tudja üzemét folytatni a szénhiány miatt. Ezek a nehézségek fokozódni fognak és a legkritikusabb időpont karácsony hetében köszönt majd be. Ezért úgy határoztunk, hogy karácsony utáni naptól kezdve teljes üzemszünet lesz a gyárban. Erre az esetre már jóelőre gondoltunk és van is egy hadügyminiszteri rendelet, amely szabályozza a munkások kártalanítását. A részletekről nem nyilatkozhatom, mert azok mint hivatalos titok kezelendők.

A Marta-gyár is szünetelni fog, azonban nem a szénhiány miatt, mert a gyár hajtóerőjét a villanygyár szolgáltatja és mielőtt még ez a telep olyan kritikus helyzetbe jutott volna, hogy a nappali áramszolgáltatást be kellene szüntetni, a Marta-gyárban már eldöntött dolog volt, hogy karácsony és újév között munka szünet lesz. Tíz nappal ezelőtt ugyanis a gyár munkásai azzal a kérelemmel járultak az igazgatóság elé, hogy az említett időben szabadságot adják nekik, mert legtöbbször sokkal messzebb lakik Aradtól, hogy karácsony két napja elég lenne ahhoz, hogy az utat megtehessek és családjuk körében megfelelő időt tölthessenek. Az igazgatóság ennek a kérelemnek helyt adott és ennek következtében üzemszünetet rendelt el, de a feltétlenül sürgős munkát elvégzik. Ugyanebben az időben történik a minden évben szokásos leltározás is és ezért a tisztviselői kar bejár a gyárba.

Loránd Emánuel, a Hungária textilgyár igazgatója azt mondotta, hogy ma még határozott választ nem tud adni arra a kérdésre, hogy a gyár szünetelni lesz-e kénytelen karácsony és újév között. A gyár szénkészletei minimálisak és a helyzet egyáltalában nem rózsás és ennek következtében nem kizárt dolog, hogy az üzemnek pihennie kell. Ebben a kérdésben azonban csak szombaton történik meg a döntés.

Beszéltünk Fuchs Arnolddal, a Neumann-testvérek gyárainak igazgatójával, aki a következőket mondotta:

— Mint Hantos Elemér kereskedelemügyi államtitkár nyilatkozatából kitűnik, azok az üzemek, melyek elsőrendű élelmiszer szükségletet látnak el, kapnak szenet. Mirőlünk malmokról a Haditermény r. t. gondoskodik, mert úgy a fronton, mint idebent igen nagy szükség van a lisztre. Azok a malmok, amelyek, mint az aradiak is, gabonatermő vidéken vannak és a Hadi termény részére dolgoznak, a sorrendben megelőzik a municiógyárakat is és ezért legelső sorban ezeknek az üzemét kell zavartalanul biztosítani. Ugyanez áll az élesztőgyárra is, mert élesztő nélkül nem lehet kenyeret sütni. A szeszgyár anyaghiány miatt már régebb óta üzemel kívül áll és sajnos, ennek nincs szénre szüksége.

Tenner Lajos, a Széchenyi gőzmalom igazgatója úgy nyilatkozott, hogy a szénhiány miatt a malmot szüneteltetni nem kellene, azonban esetleg karácsony és újév között anyaghiány miatt megáll az üzem néhány napra. Mihelyt azonban a szállítások lehetővé válnak, a malom nyomban ismét teljes erővel dolgozik.

LEGUJABB.

Érkezett reggel 3 órakor

Trockij Breszt-Litowszkban.

Bécs. Czernin gróf külügyminiszter jelzett kíséretével Breszt-Litovszkba utazott.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti Amsterdamból: Pétervárról jelentik 17-iki kelettel: Czernin gróf külügyminiszter és Kühlmann dr. német külügyi államtitkár azt táviratozták, hogy holnap Breszt-Litovszkba érkeznek. Meghívták ide Trockijt is, hogy az általános béketárgyalásokat bevezessék.

Genf. A Temps azt követeli, hogy Franciaország ne maradjon távol a német-orosz béketárgyalásoktól. Ezzel végzi vezércikkét.

— Érthető, hogy a német kiküldöttek siettek a béketárgyalások sürgős megkezdésével. Németország addig akarja ütni a vasat, amíg meleg, azt a vasat, amellyel Oroszországot bilincsbe akarja verni. És ehhez nekünk nincs szavunk? Abban a pillanatban, amikor befejezett tények elé kerülünk, a mellyel számolnunk kell, azt kell kérdeznünk, hogy érdekeink nem esnek-e egybe az orosz nép kívánságaival? Oroszország megfelel a mi érdekeinknek. Oroszország igazságos békét akar és mi sem kívánhatunk másféle békét. Amíg a németek ezt az igazságos békét nem fogadják el minden fronton, miért tárgyal velük Oroszország? Oroszország nagy veszedelemnek teszi ki magát, ha egyedül tárgyal a békéről anélkül, hogy szövetségesei támogatnák. Németország a fegyverszünettel hidat akart építeni maga és Oroszország között. Talán tőlünk függ, hogy mi ebből a hídából falat csináljunk. Ezért tehát hadd cselekedjünk.

Genf. Az itteni szerb kolóniában, a melyhez több szerb képviselő is tartozik, az a nézet alakult ki, hogy a szerb és montenegrói kormányok a fegyverszünet megkötése után Pétervárról összeköttetésbe lépjenek és bejelentésük készségeket, hogy a béketárgyalásokat a központi hatalmakkal meg akarják kezdeni. A francia kormány vonakodott megadni beleegyezését ahhoz, hogy Péter király és az orosz kormány közvetlenül tárgyalhassanak egymással és a szerb király futárjának megtaadta a Pétervárra való utazáshoz az engedélyt.

KÖZGAZDASÁG.

— **Hadikölcsönjegyzések.** Az Aradi Ipar- és Népbanknál a jegyzések ma imponáns összeggel gyarapodott. Az aradi katonai körzethez tartozó felmentették 2 millió koronát és ezenkívül négy tételben még 30.800 koronát jegyeztek. Összes eddigi jegyzés tizenegymillió hatszázhuszonegyezer 400 korona.

— **A Marta** december hó 18-án Budapesten tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, a társaság 3.600.000 korona n. é. részvénytőkéje 12.000 darab új részvény kibocsátása után 2.400.000 koronával 6.000.000 koronára emeltessék fel. Ezen új részvények, amelyek 1918 január 1-étől fogva részesednek az üzleteredményben, a régi részvények birtokosainak átvételre ajánlatnak fel. Ezen határozat alapján a régi részvények birtokosainak 12.000 darab részvényt a következő feltételek mellett ajánlják fel átvételre: 1. Minden 3 darab régi részvény alapján 2 új részvény vehető át. 2. Az új részvények átvételi árfolyama 203:50 K-ban állapítatik meg. 3. Az átvételi jog 1917 december hó 21-étől kezdve 1917 december 31-éig bezárólag hétköznapokon a rendes hi-

vatalos pénztári órák alatt a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank értékpapírpénztáránál Budapesten gyakorolható. Ezen határidő leteltével az átvételi jog megszűnik. Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket szelvényív nélkül a bank értékpapírpénztáránál felülbélyegzés végett benyújtani és egyidejűleg a befizetést készpénzben teljesíteni. 4. A benyújtott régi részvények azonnal felülbélyegzetnek és visszaadottnak, minek ellenében a bank a benyújtónak ideiglenes elismervényt szolgáltat ki, melyen a bank a felülbélyegzés alkalmával eszközölt befizetést nyugtázza. Ezen elismervény visszaszolgáltatása ellenében az új részvények 1918. évi június hó 1-étől kezdve a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank értékpapírpénztáránál átvehetők.

— **Szombaton is nyitva lesz a tőzsde.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A tőzsdetanács ma tartotta ülését kimondta, hogy december 22-én szombaton a tőzsde nyitva lesz és december 24-én zárva marad. Az értékpapírok magánforgalma január 2-től délelőtt fél 12 órakor kezdődik és déli fél 1 óráig tart. A mai megnyitó és zárókurzusok a következők voltak: Magyar Hitel 1245-1275, Osztrák Hitel 835-860, Agrárbank 935-960, Fabank 784-810, Hazai bank 560-540, Kereskedelmi bank 5875, Magyar bank 818 845, Salgótarján közsébhánya 1005-1040, Konkordia malom 740-760, Ruggyanta-gyár 1000-1025, Rímamurányi vasművek 957-1015, Ganz-Danubiusz 4300-4100, Nasiczi tanningyár 2950-3000, Osztrák-magyar államvasut 965-950, Adria tengerhajózás 840-860, Atlantika 1390-1410.

Eltemetetlen milliomos.

(Egy volt aradi különc halála.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Pozsonyból jelentik, hogy ott a legkülönösebb körülmények között halt meg Noszál István nevű mérnök. Amilyen volt a halála, olyan volt az élete is. Különc, megabazárkózott ember volt. Nem érintkezett senkivel, nem volt követei valója a világtól s nem tartozott senkinek számadással.

Most hogy meghalt, három napig feküdt az ágyában, anélkül, hogy észrevették volna az eltűnését. Halála azért érdekli az aradiakat, mert néhány évvel ezelőtt pár hónapig az aradi üzletvezetőségen dolgozott s bár barátságokat akkor sem szívesen kötött, néhány ismerőse még emlékszik rá.

Cselédje nem volt s pozsonyi gazdasszonya három évvel ezelőtt volt utoljára benn a lakásán. Élő ember be nem tette rajta kívül oda a lábát.

Két szoba és konyhából áll az a lakás, a melynél szomorubb, piszkosabb emberzug el sem képzelhető. A mérnök tizenöt év előtt vált el a feleségétől, azóta buskomor volt és soha nem engedett magához senkit közel. Az első kisebb szobában találták halva, *vaságyán fekvő napok óta*. Ez az ágy leirhatatlan állapotban volt. A fehérnemű minden volt, csak fehérnemű. Még azt sem lehetett megállapítani, hogy egykor milyen színe volt ennek a vászondarabnak: fehér vagy tarka, a piszok lepte-e be, vagy kávéval öntötték le talán. Rettenetes por, piszok mindenütt. Egy állványon száz és száz gallér évek óta odahányva rothadó állapotban. A nagyobb szobában nem volt semmi butor, csak két utazókosár tele szerelmes levelekkel, fényképekkel, pornografikus könyvekkel és pikáns képekkel.

Amérnök imádta a nőket, főleg a színésznőket. Mióta Pozsony város szolgálatába lépett az ő reszortjába tartozott a pozsonyi színház gondozása is. A színházi hölgyeket szinte falta a szemével, de ismeretségeket nem mert, vagy nem akart velük kötni. Ellenben folytonosan levelezett velük. A legizibb szerelmi vallomásokat küldötte a színház hölgyeinek, de a személyes ismeretség elől mindig megijedt. A művésznők feleltek is olykor-olykor, de legtöbbször visszaküldték a saját levelét. Hiába, szerény Noszál mérnök nem volt Adonis. A szerelmes levelek legtöbbszörben az ismeretlen művésznők — német kérték a mérnököt. Száz-két száz koronákat, amelyeket a mérnök rendszer-

rínt el is küldött nekik, de csak egy feltétel alatt, ha elküldik szépen ápolt testüknek öltözék nélkül fényképét. S voltak szép számmal, akik ezt meg is tették.

Alandóan kenyeren és tejen élt s egész Pozsonyban senki sem tud jellemíteni olyasvalakit, kinek valaha csak egy fillért is adott volna ajándékképpen. Még evőeszköze sem volt, háziasszonyától kölcsönzött kanalat. Ez volt az egész evőkészlete.

A rengeteg pornografikus képet már a leltározásnál elégették. Pedig volt köztük sok értékes és értékes portéka. Egyetlen élő rokona van, egy budapesti leány, aki a temetés után annak a rendőrnek, ki az eltakarításnál segéd-

kezett neki, egy öltözet ruhát akart adni az elhunyt garderoobjából.

— Válasszon ki egyet — mondotta — a többi adják el a handlénak.

A rendőr átkutatott mindent, de nem talált egyetlen olyan ruhadarabot, amelyet hazavihett volna. Az volt a legjobb ruhája, amelyben járt Noszál mérnök és amelyben el is temették.

A lakásán nem találtak harminc korona készpénznél többet, de hivatalában s a Pozsonyi banknál hadikölcsön kötvényekben, bankpapirosokban és angol hajózási részvényekben majdnem egy millió korona értéket fedeztek fel.

fogial állást. A közgyűlés végül a főtanácsnak megadta a kért felhatalmazást.

TÖRVÉNYSZEK.

Nem erkölcstelen a csók.

(Telefon.) Bécs. Azt a fogas kérdést: — erkölcstelen dolog-e a csók és az ölelés? eldöntötte tegnap a bécsi törvényszék. Az eset, amelynek kapcsán a döntés megtörtént, magában véve is érdekes.

Braun Mária, egy bécsi kereskedőnek a felesége házasságtörés és becsületsértés miatt panaszolta be Steiner Nellyt, egy orvosnak a leányát. A törvényszékhez beadott iratában elmondja, hogy férje vesebajos s egyik Bécs melletti szanatóriumban megismerkedett a feltűnő szépségű Steiner Nellyvel. Az ismeretségből nemsokára szerelmi viszony keletkezett, legalább erre engednek következtetni azok a szerelmes levelek, a melyeket Braun Mária férjének kéziratában talált. E levelekkel kapcsolatban természetesen nyugtalanság és folytonos civódás költözött a Braun-házba, míg végre a férj megígérte, hogy szakítani fog a leánnyal.

De ez nem következett be. A gyanakodó és jószimatu feleség ez év szeptember havában a párocskát randevun csipte meg. A Graben egyik néptelen mellékutcájában állott egy kapu aljában a szerelmes pár s Nelly kisasszony a bucsuzás pillanatában megölelte, sőt meg is csókolta Braun urat. A törvényes feleség előrontott rejtekhelyéből, de mire a randevu helyére ért, Steiner kisasszony már messze járt s az ülleget csak a férj kapta. Egy más alkalommal a véletlen úgy hozta magával, hogy férje helyett ő vette fel a telefonkagylót, melyen keresztül egy gyöngéd női hang fuvolázta:

— Te vagy az Mucuskám?

— Ezek után pedig tekintetes törvényszék, — mondotta Braunné — méltóztassanak nekem, a törvényes feleségnek igazságot szolgáltatni, a bűnösöket pedig megbüntetni.

A férj beismerfe, hogy ismeretségben volt Steiner kisasszonnyal, de tagadta azt, hogy közöttük bármilyen néven nevezendő intim viszony lett volna. Ellenben bevallotta, hogy felesége súlyos testi sértésért perelte be, miután öngyűlöletét a vita hevében egy alkalommal keygetlenül megverte.

A bíróság a tanúk meghallgatása után Steiner kisasszonyt és a férjet felmentette az ellenük emelt vád alól s az ítélet indoklásában kimondotta, hogy a házasságtörésre s a becsületsértésre semmi bizonyos támpontot nem talált a vallomásokban, mert a csók és az ölelés ne erkölcstelen dolog.

A MOZI.

* Uránia színház műsora. Csütörtök: Magda Sonya II.: A halott vallomása. Péntektől — vasárnap: Bródy Sándor: Tanítónő.

* A mozi iroda hírel. A halott vallomása. (Magda Sonya film II. az Urániában.) Akik a tegnap bemutatott képét látták és gondos figyelemmel kísérték a mozi legújabb primadonnájának szereplését: azoknak egyhangulag meg kellett állapítaniuk, hogy egy kivételes új tehetség tűnt fel, akinek nem kellett kivívnia magának a sikereket, hanem tudása és művészete mindjárt a legmagasabb polcra emelte. Magda Sonya, Mária Carmihoz hasonlítható, éppen olyan meleg, bus temperamentum, lelke, nehéz művészi feladatot megoldására bir érzéssel, és a feladatot úgy oldja meg, hogy egész lelkét, egész tudását belelehelje szerepé-

A jegybank aranykészlete.

(Az első közgyűlés és kimutatás a háboru alatt.)

(Telefon.) Bécs. Az Osztrák-Magyar Bank ma rendkívüli közgyűlést tartott, az első 1914. február 3-ika óta. Popovics Sándor bankormányzó nyitotta meg az ülést. A háborus erő kifejtésekben a jegybanknak nevezetes része volt — mondotta. Az első pillanattól kezdve rendelkezésére áll minden eszközzel a két államnak. A főtitkári jelentés teljesen tárgyilagos és mutatja, hogy a bankvezetősége a reálháru feladatoknak megfelelt. A bank vezetőség arra törekedett, hogy a rendes állapothoz való visszatérést a két állam részére megkönnyítse.

A kormányzó után Schmid vezértitkár be-terjesztette a főtanács-jelentését.

— Az 1914—1917. évi zárszámadásokat a főtanács a közgyűlésnek 1918. február havában szándékozik bemutatni. Azután megemlékszik a banknak a háboru alatt kifejtett tevékenységéről, ismerteti a pénztárjegyek kibocsátását, a két állam által igénybevett hiteleket, majd az érckészlet alakulására tér át. Abbeli törekvése a banknak, hogy arany és egyéb külföldi fizetési eszközeinek készletét gyarapítsa, gyakran nehézségekbe ütközött. Mindazonáltal a bank arany és deviza készlete még 1914. év első felében az 1913-ik év végén, a mérlegben kimutatott összeggel szemben 43.000.000 koronával gyarapodott. A nemzetközi pénzpiaccon július havának második felében beállott s mindinkább növekedő feszültség a bank érckészlete és külföldi fizetési eszközeinek állománya irányában is folyton emelkedő igényeket támasztott. A külföldi fizetési eszközök igénybe vétele 1914. július havának második felében az évszakot tekintve szerfölötti magasságot, 86.942 millió koronát ért el, úgy hogy a főtanács indítatva érezte magát 1914. augusztus hó 1-én aranyra és arany értékekre a folyó üzletben való kiadását beszűntetni. 1914. augusztus havában a bankvezetőség elhatározta hogy aranyat és külföldi fizetési eszközöket csakis a hadsereg és a haditengerészet, monarchia két állama aranyszolgáltatásának és a közlelmezés céljaira szolgáltat ki. 1916-ik év elején a jegybank vezetése alatt a budapesti és bécsi bankoknak megállapodáson alapuló szervezetei, a deviza központok létesültek.

Abanknak 1914. július hó végén 1094.9 millió aranya, 54.9 millió korona az érckészletébe beszámítható, külföldi piacra szóló váltóját, 120.1 millió korona egyéb külföldi váltója és követelése és jegyállománya volt. Az arany és külföldi fizetési eszközök összege tehát 1269.9 millió korona volt.

Az arany állomány a háboru alatt eddig összesen 830.7 millió koronára csökkent és jelenleg 264.2 millió koronát tesz.

A banknak ezenkívül 78.2 millió korona összes értékű effektív arany szolgáltatására szóló követelése van. Az utolsó részletben elszámolt külföldi váltók állománya időközben ismét 60 millió korona eredeti magasságot érte el s ezen hosszabb idő óta maradhatott. Végül deviza és külföldi követeléseink készlete 677.7 millió korona.

A háboru kezdetén kimutatott 1269.9 millió korona arany a külföldi fizetési eszközök állomán-

mánvával szemben, tehát ez jelenleg 7080.7 millió korona az érme paritás szerint számítva.

A moratórium elrendelésével a belizetések a háborus időszak elején természetesen lényegesen csökkentek s az államkormányok igényei egyre emelkedtek. Az összes szükségleti cikkek árának emelkedése, nemkülönben a jegybank tevékenységének a monarchia határain túl való kiterjesztése is hozzájárult ahhoz, hogy a jegyforgalom folyton szaporodott. Míg azonban ez az emelkedés a háboru első három évében állandó, de fokozatos volt, addig a harmadik háborus év vége óta, különösen az utolsó négy hónapban

szökkenő jellegűt öltött.

A háboru kitörésekor, 1914. július hó végén 3 milliárd koronát kevéssel meghaladó összegét mutattunk ki, amely az év végéig 5.1 milliárdra emelkedik. 1915. év végén a jegyforgalom 7.1 milliárd, 1916. év végén 10.8 milliárd és folyó évi december hó 7-én

17.7 milliárd koronára rugott.

A jegybank ez év december hó 7-én lezárt állása a következő: 1. Követelések, érckészlet, korona értékű arany érmek, továbbá arany rudakban, külföldi és kereskedelmi érmekben — fino mkilogrammonként 3278 koronával számítva — 264 millió 19 ezer korona. 2. Külföldi piacra szóló aranyváltók és külföldi jegyek 60 millió korona, ezüst érték és váltópénz 54 millió 942 ezer, összesen 379 millió 132 ezer korona. 3. A hadikölcsön pénztárak pénztárjegyei 1060 millió 31 ezer, leszámított váltók, naktári zálogjegyek és értékpapírok 2823 millió 38 ezer, kölcsönök, kézi zálogra adott előlegek 3431 millió 910 ezer. 4. A magyar királyi állam kormány kölcsöne külön egyezmények alapján 4158 millió. 5. A császári és királyi államkormány kölcsöne külön egyezmények alapján 9040 millió. 6. A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok államkormány 60 millió. 7. Értékpapír 597 millió 39 ezer, jelzálog kölcsönök 292 millió 325 ezer. Egyéb követelések ezek között 755 millió 877 ezer, külföldi fizetési eszköz és valóságos aranyra szóló követelések 882 millió.

Tartozások: részvénytőke 210 millió, tartalékalap 41 millió, bankjegy forgalom 17740.158 millió. Zsiró követelések és egyéb azonnal lejárat tartozások 2092 millió 813 ezer. Forgalmában lévő záloglevelek 276 millió 291 ezer egyéb tartozások — ezek között 189 millió korona külföldi fizetési eszközökben teljesítendő kötelezettségek, az 1914—16 éves tartalékolt jövedelmi részletek, az 1917. évről fel nem osztott jövedelme s a valuta tartalék együtt 452 millió 239 ezer korona összeggel 871 millió 893 ezer korona.

A vezértitkár jelentésének meghallgatása után Szovitska, az ausztriai német lakarek-pénztárak nevében kijelentette, hogy a jelentést tudomásul veszi azzal a javaslatral együtt, hogy a bank vezetősége hatalmaztassék fel azon egyezmény aláírására, amely a bankszabadság meghosszabbítására vonatkozik. Ezután Vohanka, az urakháza tagja nyilatkozatot olvasott fel, amelynek az a lényege, hogy a cseh kisebbségi követelésnek nem teljesítése miatt a szabadság további meghosszabbítása ellen

ben. Amit tegnap produkált az szintizta művészet, melynek nincsen salakja s amely minden vonatkozásban olyan elsőrangú, értékes produkció, mint akármilyen elsőrangú tragika szereplése. Brody Sándor: „Tanitónó” című életképe, Berky Lili és Várkonyi Mihállyal a főszerepekben, péntektől-vasárnapig az Urániában

Nordisk-dráma az Apollóban. (Az utolsó találka — Fröhlich Elizával.) A Nordisk-filmek mindik telt házat vonzanak, különösen pedig akkor keltenek óriási érdeklődést, ha Fröhlich Eliza, ez a csodaszép mozistar játssza a főszerepet, aki minden egyes alakításával valóság-gal művészi tanulmányt visz a publikum elé. Ma is ilyen ünnepi estje volt az Apollónak. A jegyeket már előre elkapták a közönség s a zsúfolt nézőtér felesigázott érdeklődéssel gyönyörködött a Nordisk-filmgyár csodaszép film-drámájában. A kiváló film a legmagasabb művészi színvonalon áll és rendkívül káprázatosakat nyújt. A szereplők bámulatosan tökéletes játéka, a kiállítás és a rendezés a legnagyobb elismerést érdemli. Még csütörtökön marad műsoron a szenzációs Nordisk-dráma. Pénteken egy nagyszabású Henny Porten-kép kerül bemutatásra.

* **Mire megvénülünk II. része,** Jókai Mór örökbeesü regényének befejezése csütörtökön kerül bemutatásra az Erzsébet mozgószínházban. A múlt csütörtökön mutatta be a színház ezen nagystílusú film első részét, s mindenki elragadtatással nyilatkozott s méltán reméljük,

hogy e kép befejezésével még nagyobb sikert fogunk elérni annál is inkább, mert e rész az első fejezetnél is szenzációsabb.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi december 30-án, csütörtökön

B. Bérlet.

B. Bérlet.

A szerető.

Regényes színiáték 4 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

NYILTTÉR.

Hirdetmény.

Apateleki központi szeszfőzde üzemét megkezdvén, az 52458. sz. rendeletre való hivatkozással közhírré teszi, hogy törkölyátvételeket:

Borosjenőn 1917. évi december 21-én.

Monyoró, Bokszeg, Repszegen 1917. évi december 22-én.

Apateleken 1917. évi december 24-én.

Marót, Csigérszöllös, Sikula, Garba, Csermő, Somoskészi, Apáti, Alsóbarakony, Barza, Aldófalva, Körösvajda községekben a községek község-házánál 1917. évi december 24-én.

Apateleki, 1917. évi december 19-én.

Apateleki központi szeszfőzde.

A béke küszöbén

1918. január 1-én.

Új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny”-re.

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legírsebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

detisége és érdekessége, valamint

háborús híreinek megbízható-

sága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legtartalmasabb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 48 korona

Fél évre 24 korona

Negyed évre 12 korona

Egy óra 4 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Használt ólom

megvételre kerestetik.

28736—1917. kh.

HIRDETMEY.

A m. kir. miniszteriumnak a gyertyakészletek bejelentése, zár alá vétele és közszükségleti célokra igénybevétele, valamint a gyertya elszállításához szükséges igazolványok és a gyertyákért követhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kelt 3850—917. M. E. száma rendeletét a következőkben teszem közhírré:

Bejelentésre kötelezettek a gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok és mindazok, akiknek birtokában (őrizetben) 100 kg. vagy annál nagyobb súlyu gyertyakészlet van.

Bejelentés alá esik a bejelentésre kötelezett birtokában álló akár saját, akár idegen helyiségben őrzött minden gyertyakészlet, a viasz és ceresingyertyák kivételével, tekintet nélkül a gyertyának belföldi vagy külföldi eredetére.

A bejelentésre kötelezettek kötelesek készleteiket 1917. évi november hó 10-ik napján volt állapot szerint bejelenteni.

A bejelentéseket az Olaj- és Zsiradékügyi bizottság országos pest, V., Sas-utca 20. szám) címe-re kell beküldeni.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok birtokában levő mindazok a gyertyakészletek, a

melyek bejelentendők, a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalat gyertyáért készpénzfizetési engedmény nélkül, vevő vasut(hajó)állomására bérmentesen feladva 100 kg. csomagolt vagy nem csomagolt súly után ládával együtt 280 koronánál nagyobb összeget nem követelhet.

Kicsinyben árusító kereskedők: egy tizenhatod kg. súlyu gyertyáért darabonként (8 drb. súlyu 500 gramm) 22 fillérnél; egy harminckettő kg. súlyu gyertyáért (16 drb. súlyu 500 gramm) 11 fillérnél; egy hatvanad kg. súlyu gyertyáért darabonként

(30 drb. súlyu 500 gramm) 6 fillérnél nagyobb árat nem követelhetnek.

Oly gyertya, amelynek súlya nem felel meg az előbbi pontban felsorolt súlynak, csakis súly szerint adható el és az ilyen gyertyáért kilogrammonként legfeljebb 3 korona 50 fillér követelhető.

Aki a jelen rendeletet vagy az annak alapján tett hatósági rendelkezést megszegi, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. november hó 21.

Green, főkapitány.

Erontott gyomor

könnyen helyrehozható a

„GASTOL”

emésztő porral.

1 doboz ára 3 korona

Fagydagánatok

elmulasztására

fagyviszke egység

biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin”

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Asztmásoknál

rendkívüli jó hatás és megkönnyebbülés érhető el az

„ASTMIN”

cigarettaival.

1 doboznak az ára 24 drb.-bal 2 korona 50 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a

„Phenolsav”

val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a potóit is kiirtja. Egy üveg 1.—korona.

Hajós Árpád

gyógyszertárában
Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 4 korona — fillér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, finom fűszeres ízű, szonvító, a gyomorra és vesékre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg járva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nenezen beszerezhető Acidoi pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárában Arad, Szabadság-tér.

Karácsonyi ajándék tárgyakat.

Karácsonyfa díszeket.
Cukorkát, csokoládét.
140-es árut. 2853

Nagyban és kicsinyben
beszereszet

Gábor Miklósnál

Arad, Andrassy-tér 18. sz.
Salaoz-utca-rész. Telefon 10 - 59.

Árverési hirdetmény.

Gyulavarsánd község tulajdonát képező kiselejtezett 2 drb. bika és 6 drb. kasszertés, Gyulavarsánd község házában 1917. december 21-én d. n. 2 órákor nyilvános árverésen eladni fog.

Gyulavarsánd 1917. dec. 13.
8566 Előjáróság.

Viszketegséget,

sömör, ruh leggyorsabban
elűnteti a Dr. Flesch-féle
eredeti

"BARRA ZSIR"

Nincsen szaga, nem piszkít. Min-
dig eredeti pecsétet Dr. Flesch-
féle kérjünk. Próbátégely 2.30 k.,
nagy tégely 4.—k. Családi adag
11.—k. Kapható Aradon, Hajós
Árpád gyógyszerárán, An-
drassy tér 2. 7151

Használt csomagoló
papir megvételre ke-
restetik. Bővebbet a
kiadóhivatalban. :-:

KISS JÓZSEF LAPJA

A HÉT

karácsonyi számában kezdi meg
Romain Rolland világhírű regé-
nyének a Jean-Cristophe-nak köz-
lését.

Mindazok, akik A Hét-re ja-
nuár 1-től kezdve már most elő-
fizetnek, a lapot a regény meg-
indulásától kezdve kapják.

Előfizetési díj: egész évre
30.— K., félévre 15.— K. és ne-
gyedévre 7.50 K.

Előfizetéseket elfogad A Hét kiadóhivatala Budapest, VIII.
kerület, Népszínház-utca 22. szám és minden könyvkereskedés.

Aradi m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

53550/I—1917.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság a Magyar-
pécska és Németszentpéter közötti réven a vámszedési
jognak 1918. évi január 1-től számítható három egy-
másután következő évre haszonbérbeadására saját hiva-
talis helyiségében folyó évi december 27-én
d. e. 10 órákor első, esetleg december 30-án
d. e. 10 órákor második zárt írásbeli árverést tart.

Évi haszonbér, mint kiküldési ár 5225 korona.

Arad, 1917. december hó 17-én.

8573

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Kagymennyiségű használt pléh pánt eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatalában.

12695—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. honvédelmi minisz-
terium 25816. eln. 20. h. 1917. sz.
rendelete alapján ezennel közhir-
ré teszem, hogy a fémtárgyak be-
szolgáltatása tárgyában f. évi no-
vember hó 26-án 10774—1917.
szám alatt kelt felhívásom II. ré-
szének kiegészített szövege a
következő:

Az I. rész A. (1—12. pontjáb-
ban, valamint a B. és C.) alatt
felsorolt fémtárgyakat mindenki
köteles beszolgáltatni, a kiknek
ilyen tárgyak birtokában vagy
őrizetében vannak.

Gyártók és kereskedők beszol-
gáltatni kötelesek:

1. (Az I. rész A.) 1—12. pont-
jában és a B. és C. alatt felsorolt
tárgyakat.

2. (Az I. rész A.) 13. A—C.
pontjában felsorolt fémtárgyakat.

3. (Az I. rész A.) 13. E. pont-
jában felsorolt fémtárgyakból
készletük kétharmad részét.

4. Az 1915. évi 13462—eln. 20.
B. 1915. szám alatt kiadott honvé-
delmi miniszteri rendelet 1. §-ában
felsorolt fémtárgyakból még meg-
lévő készleteiket.

Azok, akik fémtárgyakat gyár-
tók és kereskedők részére őrizet-
ben tartanak, beszolgáltatni köte-
lesek:

1. (Az I. rész A.) 1—13. pont-
jában és a B. és C. alatt felsorolt
fémtárgyakat.

2. Az 1915. évi 13462—eln. 20.
B. 1915. szám alatt kiadott honvé-
delmi miniszteri rendelet 1.
§-ában felsorolt fémtárgyakból
őrizetükben levő készleteiket.

Arad, 1917. december hó 7.

Variassy, polgármester

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer
sápadt hölgyeknek
hogy arcuk és ajkuk üde,
piros színét
visszavarázsolják. — Senki ál-
tal fel nem ismerhető, teljesen
ártalmatlan, színezése állandó.
Egy füvegnek ára 3.— korona.

Gyönyfehér fogakat
nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik!
A szájrüregt desinficiálja, utó-
íze igen kellemes. Ara 80 fillér.

Hajós Árpád gyógyszerárán

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Legjobb

fekete v. barna hajfestő

a Melogen. Egy pár perc
alatt bármely haját v. bajszát a
legszebb állandó fekete
vagy barna színre lehet vele
festeni, anélkül, hogy a színt le-
hetne mosni. Ara egy adag 3 kor.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti, az
eddig egyedüli ily szer a

KROVIL

korpakenőcs.

Egy tégely ára 3.— kor.

A szépségápolás titka a felhasznált szé-
pítőszerek helyes megválasztásá-
ban rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc- szépitő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arcenőcső. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappal használatra. Egy tégely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 7 kor. — 88.

Rozsnyay Serail Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testszel-
nekben Egy dob. ára 4 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, rózsás,
ideál, ergon, piros ró-
zsás, Serail. Uvegje 6 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Máttyás gyógy-
szertárán Arad, Szabadság-tér.

